Ազգ
Azg
14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1996 ՇԱԲԱԹ # 238 (1244)

Մահափորձ Սադդամի որդի Ուդեյի դեմ

13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, VOA: Իրաքը հայտնեց, որ նախագահ Սադդամ Հուսեյնի 32-ամյա ավագ որդին՝ Ուդեյը, մահափորձի է ենթարկվել, երբ հինգշաբթի օրը մեքենայով անցնում էր Բաղդադի հարուստ թաղամասերից մեկի միջով, եւ գտնվում է հիվանդանոցում: Իրաքի հեռուստատեսությունը սկզբում հաղորդեց, թե նա վիրավորվել է կրակոցից: Սակայն ավելի ուշ, Իրաքի լրատվական գործակալության ներկայացուցիչներն այլեւս չէին հիշատակում մահափորձը: Իրաքի պաշտոնատար անձանց եւ բժիշկների խմբերով, Ուդեյի առողջական վիճակը երկյուղ չի առաջացնում: Հարձակման պատճառն անհայտ է: Ուդեյը հայտնի է իր դաժանությամբ եւ կյանքի անառակ ապրելակերպով: Ենթադրվում է, որ նա շատ թշնամիներ ունի:

Չեչնիայի մշտական ներկայացուցչություն՝ Լեհաստանում

13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RL: Վարշավայից RL-ի թղթակիցը հաղորդեց, որ Լեհաստանում այսօր կբացվի Չեչնիայի մշտական ներկայացուցչության գրասենյակը: Բացման արարողությանը կմասնակցի Ջոհար Դուդաեւի այրին: Գրասենյակը կբացվի գիտության եւ մշակույթի պալատում, որը չեչեններին է տրամադրվել Վարշավայի քաղաքապետարանի կողմից:

ԱՅՑ

ՀՀ վարչապետի լոնդոնյան հանդիպումներից

Արմեն Սարգսյանի հրավերով Պլասիդո Դոմինգոն հանդես կգա Երեւանում

Դեկտեմբերի 6-ին տեղի ունեցավ պաշտոնական այցով Լոնդոնում գտնվող ՀՀ վարչապետ Արմեն Սարգսյանի՝ որպես ՀՀ դեսպանի հրաժեշտի ընդունելությունը, որին մասնակցում էին Մեծ Բրիտանիայի կառավարության ներկայացուցիչներ, Մեծ Բրիտանիայում հավատարմագրված օտարերկրյա դեսպաններ, դիվանագետներ, բրիտանական խոշոր ընկերությունների ու տեղի հայ համայնքի մշակութային ու հասարակական կառույցների ներկայացուցիչներ: Հրաժեշտի երեկոյին ներկա էր նաեւ ՀԲԸՄ նախագահ Լուիզ Սիմոն Մանուկյանը եւ Արարատյան թեմի հայրապետական փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը:

Դեկտեմբերի 7-ին ՀՀ վարչապետը աշխատանքային հանդիպումներ է ունեցել Siemens, Johnson & Johnson, հոլանդական IMG bank, Microsoft, Inchcape եւ այլ խոշոր միջազգային ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ: Հանդիպումների ընթացքում ՀՀ վարչապետը քաջալերել է միջազգային ընկերություններին՝ ներդրումներ կատարել Հայաստանում, վստահեցնելով, որ ՀՀ կառավարությունը կանի ամեն հնարավորը օտարերկրյա ներդրումները խրախուսելու ու աջակցելու համար:

Երեկոյան ՀՀ վարչապետի պատվին Մեծ Բրիտանիայի կառավարական ու դիվանագիտական շրջանակների կողմից տրվել է ընդունելություն:

Ընդունելությանը հրավիրված էր նաեւ աշխարհահռչակ օպերային երգիչ Պլասիդո Դոմինգոն: Ընդունելով ՀՀ վարչապետի հրավերը՝ Պլասիդո Դոմինգոն իր համաձայնությունն է տվել առաջիկայում հանդես գալու Երեւանում:

Դեկտեմբերի 8-ին ՀՀ վարչապետ Արմեն Սարգսյանը ներկա է գտնվել 1988 թ. երկրաշարժի զոհերի հիշատակին նվիրված հոգեհանգստյան արարողությանը Լոնդոնի Ս. Սարգիս եկեղեցում:

Այնուհետեւ ՀՀ վարչապետը հանդիպել է տիկին Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի հետ: ՀՀ վարչապետը հանդիպել է նաեւ լոնդոնահայ գործարար շրջանակների ներկայացուցիչների հետ:

Դեկտեմբերի 10-ին ՀՀ վարչապետը ելույթ է ունեցել Լոնդոնի Ս. Պետրոս եկեղեցում՝ տեղի հայ համայնքի համար:

Ողջունելով ներկաներին՝ ՀՀ վարչապետը շնորհակալություն է հայտնել բրիտանահայ համայնքին՝ ՀՀ դեսպանությանը ցուցաբերած աջակցության համար:

Այդ՝ վարչապետ Արմեն Սարգսյանը հանգամանալից ներկայացրել է այսօրվա Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակը:

Այնուհետեւ խոսքն ուղղելով արտերկրում ապրող հայերին, նա նշել է, որ յուրաքանչյուր հայի պարտքն է՝ սատար կանգնել հայրենի պետությանը, որը միակ ուղին է դեպի հզոր Հայաստան: Վարչապետ Արմեն Սարգսյանը կարեւորել է հայրենիք-սփյուռք կապերի ամրապնդումը:

ՀՀ ԿԱԾ

Հրանտ Բագրատյանն առայժմ ներդրումներ կպահովի Ղարաբաղի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ФИТАР-ՏԱՍՍ: Նախապես հաղորդել էինք, թե հնարավոր է Հայաստանի Հանրապետության նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի նշանակումը որպես ԼՂՀ էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարար: Մեզ հաջողվեց պարզել, սակայն, որ առայժմ այդ նշանակումն իրատեսական չէ, սակայն տեղեկություններն, ինչպես ասում են, դատարկ տեղում չէին ծնվել: Պարզապես Հրանտ Բագրատյանն այժմ ԼՂՀ իշխանությունների հետ համաձայնեցված լուրջ աշխատանք է ծավալել Արցախում օտարերկրյա ներդրումներ ապահովելու ուղղությամբ, որոնք հիմնականում ուղղված են նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը:

ՎԱՏԻԿԱՆ

Հռոմի պապը «մասնակի հաշտության» համաձայնագիր է ստորագրել Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հետ

Ստորեւ, ամենայն վերապահությամբ ներկայացնում ենք Հռոմի պապի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ստորագրած համաձայնագրի մասին գերմանական DPA գործակալության հաղորդագրությունը, նույնպես տարան գործակալության թարգմանությամբ: Ինչպես նախապես գրել ենք, մեծ տարակուսանքով ենք ընկալում հաղորդագրության հատկապես դավանաբանական բաժինը՝ հավատամքների միության վերաբերող մասը: Արդյո՞ք այս տարվա սեպտեմբերին մյուռոնօրհնեքի առթիվ Ս. Էջմիածնում գումարված եպիսկոպոսական ժողովը քննարկել եւ համաձայնություն է տվել նման «հաշտեցմանը», կամ արդյո՞ք Մայր աթոռի հոգեւոր գերագույն խորհուրդը նախապես հաստատել է այն: Այնքան ժամանակ, որ ձեռքի տակ չունենք Մայր աթոռի պաշտոնական հաղորդագրությունն այս մասին (մինչդեռ DPA բնականաբար օգտվելու էր Վատիկանի աղբյուրներից), ստիպված ենք վերապահ մնալ առայժմ խուսափ տալով, որ հարցին անդրադառնանք հետագայում:

ՎԱՏԻԿԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, DPA: Ուրբաթ օրը Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս 2-րդը եւ Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդ, պատրիարք Գարեգին Ա-ը ստորագրել են մի համաձայնագիր, որը նրանց եկեղեցիներն ավելի է մոտեցնում հաշտության:

Համաձայնագիրը, որը մի առաջընթաց է էկումենիկ հարաբերությունների եւ աստվածաբանական քննարկման ոլորտում, պարզաբանել է «շատ թյուրիմացություններ», ասել են երկու եկեղեցիների առաջնորդները: Համաձայնությունը ձեռք է բերվել Հռոմի պապի եւ կաթողիկոսի միջեւ տեղի ունեցած 25-ժամյա բանակցություններից հետո: 1500 տարի բաժանվելուց հետո Կաթոլիկ եկեղեցին եւ Հայաստանյայց եկեղեցին համաձայնել են վերջ տալ Քրիստոսի էության շուրջ իրենց բանավեճին: Նրանց հակասությունները սաստկացել են 451 թվականին տեղի ունեցած Քաղկեդոնի ժողովի ժամանակ:

Համատեղ հայտարարությունն արտահայտում է Քրիստոսի երկակի էությունը իբրեւ աստվածային եւ մարդկային կողմեր: Մինչեւ այժմ Հայաստանյայց եկեղեցին ընդունում էր Քրիստոսի միայն աստվածային էությունը:*

«Անհրաժեշտ է, որ մանր վեճերը

Հովհաննես Պողոս 2-րդ պապը (աջից) ողջունում է Հայ եկեղեցու եպիսկոպոսներին, մինչ Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Ա-ն ներկայացնում է նրանց

եւ ցավալի տարաձայնությունը (դավանանքների միջեւ) այլեւս բացասական ազդեցություն չունենան եկեղեցու կյանքի եւ վկայության վրա», ասել են երկու առաջնորդները համաձայնագրում:

Երկու եկեղեցիների հարաբերությունների հետագա զարգացման առանցքային խնդիրը պապի գերակայությունն է, որը չի ընդունում Հայաստանյայց եկեղեցին:

Գարեգինը, որը ծագմամբ Սիրիայից է, ներկայացնում է աշխարհի մոտավորապես վեց միլիոն հավատացյալների: Նա հնգօրյա այցով Վատիկան է ժամանել նախորդ շաբաթ օրը:

**) Այստեղ սխալ է ներկայացված Հայ եկեղեցու դավանանքը: Նա ոչ միայն Քրիստոսի աստվածային էությունն է ընդունում, այլեւ մարդկայնությունը, սակայն երկուսն իրար հետ եւ իրար մեջ շաղկապված, ինչպես Կյուրեղ Աղեքսանդրացին է բնորոշել. «մի բնություն Բանին մարմնացելոյ», «անխառն ու անշփոթ» ձեւով:*

ՃՐԱԳԻՐ (?)

Դեկտեմբերի 12-ը Չեչնիայում ոչ թե տոն է, այլ սուգ. ինչո՞ւ

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Արդեն չորրորդ տարին է, ինչ Չեչնիայի Հանրապետությունն ի տարբերություն մնացյալ Ռուսաստանի [illegible] դժվար է պարզել Իչկերիայի ներքին կարգավիճակը [illegible] չի արձագանքում դեկտեմբերի 12-ի օրվան, ոչ թե Գրոզնիում, եւ ոչ էլ Վեդենոյում, մի խոսքով, ողջ Նախչիյայի տարածքում (այդպես են դարեր շարունակ չեչենները անվանել իրենց երկիրը) նշված [illegible] դեկտեմբերյան [illegible] մի օր է: Մինչդեռ 1993-ից, դեկտեմբերի 12-ը ՌԴ Սահմանադրության ընդունման օրն է, եւ բնականաբար [illegible] աշխարհի ամենամեծ [illegible] ողջ անկյուններում: Այդպիսին [illegible] 1993-ին, այն ժամանակվա [illegible] «Վայնախի ժողովրդական կուսակցության» [illegible] Զ. Յանդարբիեւը [illegible] Ջ. Դուդաեւը եւ Չեչնիայի խորհրդարանի խոսնակ Յու. Սոսլամբեկովը [illegible] մի հայտարարությամբ, որն իր [illegible] չի կորցրել մինչ օրս, եւ [illegible] չի ենթարկվի նաեւ [illegible] ապագայում:

«1991-ի աշնանից Չեչնիայի Հանրապետությունը ղեկավարվում է իր Սահմանադրությամբ, որն ի [illegible] 1992-ի մարտի 12-ից: Բնականաբար, Չեչնիայի Հանրապետությունը չի գտնվում ՌԴ-ի իրավասության ներքո: Այդ [illegible] 1993-ի դեկտեմբերի 12-ին ՌԴ նոր Սահմանադրության [illegible] կարգով ընդգրկվեց ՌԴ կազմի մեջ: Որով [illegible] Ռուսաստանում [illegible] իրավական [illegible] փաստաթուղթ [illegible] հանրապետության [illegible] վերաբերյալ: Այդ [illegible] 1991-ից Չեչնիայի [illegible] [illegible] Ռուսաստանի [illegible] կյանքին»:

Տես # էջ 8

Դավիթ Շահնազարյան. ԵԱՀԿ նախագահի հայտարարությունը ԵԱՀԿ պարտությունն էր

Անցնող շաբաթվա ընթացքում Լիսաբոնյան գագաթաժողովի ակնկալվող գնահատականներն ամբողջացան: Իշխանություններն, ըստ էության, հայտարարեցին, թե կյանքը ցույց կտա ԵԱՀԿ նախագահի հայտարարության կշիռը: Ընդդիմությունը նույնպես հայտարարությունը գնահատում է ոչ բարենպաստ, բայց առանձնակի հետեւանքներ չենթադրող փաստաթուղթ:

Մոտեցումներն արդարացված են, եթե խնդիրը դիտարկենք իրավական տեսանկյունից: Միջազգային որեւէ կազմակերպության ընդունած փաստաթղթերն ընդամենը ունեն երաշխավորական բնույթ (բացառությամբ ՄԱԿ-ի ԱԽ-ի):

Բայց, միեւնույն ժամանակ, միջազգային կազմակերպությունների փաստաթղթերն անդամ երկրների դիրքորոշումների արձանագրում են եւ այդ հաշվով էլ քաղաքական բովանդակություն են կրում:

Իսկ քաղաքական տեսանկյունից իրադարձ կնքված մի կողմին զորակցություն հայտնելը վերջին խաղում կարգավորման ուղի՞ է: Եվ ի՞նչ գնահատական տալ Լիսաբոնյան գագաթաժողովում Ղարաբաղյան խնդրի շուրջ եղած զարգացումներին: Դավիթ Շահնազարյանը դրանք գնահատում է իբրեւ ԵԱՀԿ պարտություն:

«Հարկ է տարբերակել Ղարաբաղյան հակամարտությունը եւ Ղարաբաղյան հիմնահարցը:

Հիմնահարցը ԼՂՀ-ի կարգավիճակին է վերաբերում: Իսկ կարգավիճակի հարցը պետք է վճռվի Մինսկի խորհրդաժողովում, երբ դրա քննարկման նախապայմաններ ստեղծվեն: Ընդհանուր մոտեցումը այս ծրագրերումն ունի, թեեւ ժամանակային առումով անորոշ է: Իսկ ի՞նչը հիմք տվեց կարծելու Լիսաբոնյան գագաթաժողովի մասնակիցներին, թե հիմնահարցի քննարկման նախապայմաններ են ստեղծվել: Իմիջիայլոց, բանակցությունների ողջ գործընթացում եւ ԵԱՀԽ 1992-ի մարտի բանաձեւով ամրագրվել է, որ Ղարաբաղյան հիմնահարցի քաղաքական լուծումը, կարգավիճակի շուրջ փոխհամաձայնության կայացումը Մինսկի խորհրդաժողովին վերապահված հարցեր են: ԵԱՀԿ գագաթաժողովից կարգավիճակը քննարկելու ակնկալություն չի եղել:

Տես # էջ 2

Նոր երկաթուղին Պարսից Ծոցը կկապի Չինաստանին

13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RL: Թեհրանի ռադիոն այսօր հաղորդեց, որ Իրանում այսօրվանից [illegible] Միջին Ասիայի երկրները Պարսից ծոցին կապող նոր երկաթուղու կառուցումը: [illegible] նոր երկաթուղին ունենալու է 980 կմ երկարություն եւ միացնելու է Իրանի [illegible] Մեշհեդ քաղաքի հետ, որտեղից էլ [illegible] կապվելու է դեպի Չինաստան տանող երկաթուղու հետ: Այս նոր երկաթուղին 800 կիլոմետրով կկարճացնի Միջին Ասիան Պարսից ծոցի հետ կապող ճանապարհը: Իրանի տրանսպորտի եւ ճանապարհների [illegible] հայտնեց, որ այս երկաթուղու [illegible] 80 միլիոն [illegible] [illegible] կարողանալու [illegible] չի հայտարարվել:

ԵՐԵՎԱՆ

Վարչապետը ընդունել է ՀՅԴ ներկայացուցիչներին

Երեկ, վարչապետ Արմեն Սարգսյանն ընդունեց ԱՊՀ միջպետական բանկի նախագահ Վլադիմիր Մաշիցին եւ բանկի պատասխանատու քարտուղար Սամվել Կանեցյանին: Զրույցի ընթացքում, որին ներկա էր նաեւ ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանը, հիմնականում խոսվեց ԱՊՀ միջպետական բանկի գործունեության, համագործակցության ընդլայնման, Հայաստանում բանկի ներկայացուցչություն հիմնելու մասին:

Նույն օրը վարչապետ Արմեն Սարգսյանն ընդունեց Համաշխարհային բանկի Միջազգային ֆինանսական ընկերության ընդհանուր ֆինանսական ծառայության տնօրեն Ֆիլիպ Լիբարին: Հանդիպման ընթացքում, որին ներկա էր նաեւ Հայաստանում Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցը, քննարկվեցին Միջազգային ֆինանսական ընկերության կողմից Հայաստանում հնարավոր ներդրումներին, հատկապես մասնավոր սեկտորում, վերաբերող հարցեր:

Այնուհետեւ, Արմեն Սարգսյանն ընդունեց ՀՅԴ ղեկավարության ներկայացուցիչներ Ռուբեն Հակոբյանին, Հրայր Կարապետյանին եւ Գագիկ Մկրտչյանին:

Նրանք շնորհավորեցին հանրապետության վարչապետին պաշտոնավարության առթիվ, ապա անդրադառնալով կառավարության վերջերս ներկայացրած ծրագրին, նշեցին, որ այն հիմնականում համապատասխանում է իրենց պատկերացումներին եւ պատրաստակամություն հայտնեցին՝ աջակցել ծրագրի իրագործմանը:

Վարչապետ Արմեն Սարգսյանը կարեւորելով ներքաղաքական կայունությունը եւ հասարակական համաձայնությունը, նշեց, որ կառավարությունը պատրաստ է երկխոսության հասարակության լայն շերտերի հետ: Այնուհետեւ նա անդրադառնալով հանրապետության ներքաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական իրավիճակին, նշեց, որ կուտակված հիմնահարցերը հնարավոր է լուծել միայն հասարակական համերաշխության առկայության պայմաններում:

ՀՀ ԿՍԾ

ՀԱՄԱԼԻՐ ՀԵՌԱՐՁԱԿՈՒՄ

Դեկտեմբերի 15-ին ՀՀ հեռուստատեսության առաջին ծրագրով՝ «Եթերը երեխաներին»

Դեկտեմբերի 15-ին, աշխարհի 170 երկրներում տեղակայված ավելի քան 2200 հեռուստա եւ ռադիոկայաններ մասնակից կդառնան Միջազգային մանկական 5-րդ օրվա համալիր հեռարձակմանը: 1996-ին ՀՀ հեռուստատեսությունն ու ռադիոն միանում են այդ նախաձեռնությանը, որը «Սեզամի փողոցը» խորագրի ներքո, որպես UNICEF-ի «Եթերը երեխաներին» միջազգային օրվա մի մասը, դեկտեմբերի 15-ին, ժամը 16:10 կցուցադրվի ՀՀ հեռուստատեսության առաջին ծրագրով: Դրան մաս կկազմի մանկական CTW-ի հանրահայտ սերիալը, արդեն 28 տարի CTW եւ «Սեզամի փողոցը» համագործակցում են աշխարհի տարբեր ծայրերի հեռարձակողների հետ, ստեղծելով բարձրակարգ մանկական կրթական հաղորդումներ, նպատակ ունենալով բարձրացնել երեխաների կրթական, սոցիալական զարգացածության աստիճանը: «Սեզամ, բացվիր» ծրագիրը Հայաստանում առաջին անգամ կցուցադրվի այս կիրակի, եւ հայաստանցի երեխաները կհամալրեն CTW-ի ունկնդիր 120 միլիոն երեխաների ընտանիքը:

Ա. Դ.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Դավիթ Շահնազարյան. ԵԱՀԿ նախագահի հայտարարությունը ԵԱՀԿ պարտությունն էր

Սկիզբը էջ 1

ԵԱՀԿ-ն ուներ ղարաբաղյան հակամարտությունը կարգավորելու առաքելություն: Ներկա պահին առճակատումը կարգավորված է այնքանով, որ կնքված է հրադադար եւ այն պահպանվում է: Բայց պահպանվում է բացառապես հակամարտող կողմերի՝ Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի կամքի շնորհիվ: ԵԱՀԿ-ն արձանագրելով, թե իր միջնորդական ջանքերն արդյունավետ չեն եղել, արժեր, որ իր մասնակցությունը նպատակաուղղեր հրադադարը երաշխավորված եւ կայուն դարձնելուն: ԵԱՀԿ-ն թերեւս հարկ է մտահոգվեր հակամարտող կողմերի (Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի) կամքից բացի հրադադարի պահպանման այլ մեխանիզմներ ստեղծելու խնդրով: Մինչդեռ, ընդունվեց քաղաքական հայտարարություն, որով ԵԱՀԿ-ն հակամարտությունը շրջանցելով փորձում է հիմնահարցը շրջափել»:

Դավիթ Շահնազարյանը թերություն է համարում այն, որ ԵԱՀԿ փաստաթղթում ազգերի ինքնորոշման կամ տարածքային ամբողջականության սկզբունքներից որն էլ արտացոլվեր, հրադադարը վտանգվելու էր, որովհետեւ կլիներ դժգոհ կողմ՝ Ադրբեջանը կամ Ղարաբաղը: Հենց այդ իրողությունն էր, որ գաղափարախոսվում հանգեցրեց վեճերի պաստառազմին (իսկ դիվանագիտության մեջ վեճի կիրառումն ուժի գործադրում է):

«Մինչդեռ արժեր, որ քննարկման [illegible] բանաձեւ, որը կհենվեր «ԵԱՀԿ նախորդ երկու սկզբունքներին հավասարապես մեկ այլ՝ բոլոր վիճելի հարցերը բացառապես խաղաղ միջոցներով կարգավորելու սկզբունքի վրա: Մանավանդ որ Ադրբեջանը, որքան էլ շահագրգռված իր տարածքային ամբողջականության պահպանմամբ, չէր կարող դեմ արտահայտվել խնդիրը խաղաղ ճանապարհով կարգավորելու մոտեցմանը: Եվ հետո, երբ դրվում է կասարվում տարածքային ամբողջականությանը, դա դեռ վիճելի հարց է (եւ կա դրա հիմնավորման փաստերը), եւ թե ինչ է Ադրբեջանի տարածքն ընդհանրապես ԽՍՀՄ փլուզումից հետո:

Լիսաբոնում իրոք արժեր կենտրոնանալ վեճերի խաղաղ կարգավորման սկզբունքի վրա: Ինչպես բոլորս ականատես ենք, թե ինչպես նույն Չեչնիայի խնդրում կարգավիճակի հարցը հետաձգվեց մի քանի տարի, որպեսզի ամրապնդվի խաղաղությունը: Ղարաբաղյան խնդրում նույնպես, չնայած Ադրբեջանի բազմակի փորձերին, հիմնահարցի քննարկումը եւ քաղաքական որոշման կայացումը հետաձգվել էր ավելի բարենպաստ ժամանակների եւ միայն առճակատման կարգավորման ուղղությամբ էին ջանքեր գործադրվել: Ներկա պահին այս ուղուց շեղվելը միայն կարող է սրել իրավիճակը եւ ԵԱՀԿ-ն փաստորեն հիմնահարցի քննարկում սկսելով իր վրա վերցնո՞ւմ է հետեւանքների պատասխանատվությունը: Ըստ պրն Շահնազարյանի, Լիսաբոնի խնդիրը այս հարթության վրա էր պետք տեղափոխել:

Եվ գուցե այսօր էլ այդ հարցադրումն արժե կասարե՞լ:

ԼՈՒՍԻՆԵ [illegible]ՅԱՆ

ՀԱՅԱՑՔ ԴՐՍԻՑ

Պոլ Գոբլը նշում է ԱՊՀ երկրների զարգացման անհրաժեշտ նրբությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ազատություն» ռադիոկայանի մեկնաբան Պոլ Գոբլը մամուլում ԱՊՀ 5-րդ տարեդարձին նվիրված հրապարակումների իր վերլուծությունում նշում է, որ ԱՊՀ բոլոր երկրները փորձում են բացատրել, թե ինչու ԱՊՀ երկրները չեն կարողացել լրիվ անցում կատարել դեպի ժողովրդավարություն եւ տնտեսավարման կապիտալիստական եղանակը:

Որոշ հոդվածներում ողջ մեղքը բարդվում է կոմունիստական հոգեբանության վրա, որը 5 տարվա ընթացքում հնարավոր չէր փոխել: Ըստ հոդվածների մեկ այլ խմբի, առավելապես գործում են պետությունների մշակութային առանձնահատկությունները, իսկ հոդվածների մի երրորդ խմբում ասվում է, թե միջազգային հանրությունը կամ ոչ բավարար, կամ սխալ խորհուրդ է տվել խորհրդային պետություններին իրենց անցյալից ազատելու ուղղությամբ:

Ըստ Գոբլի, բոլոր հրապարակումներում պակասում է երեք նրբություն այն մասին, թե ինչո՞ւ կարող էին փոփոխվել ու զարգանալ պետությունները դուրս գալով ԽՍՀՄ փլատակներից: Նախ բոլոր նորանկախ պետությունների կարծիքով, իրենք անհրաժեշտաբար անցնելու են մասնակի նույն ճանապարհը՝ ոմանք դանդաղ, ոմանք ավելի արագ, որը տանում է դեպի ժողովրդավարություն, շուկայական հարաբերություններ եւ Արեւմուտքի հետ համագործակցության: Սա, ըստ Գոբլի, պատմական զարգացման եւ քաղաքականության ընդհանուր տեսության առաջնայնության մասին վաղ մարքսիզմին հատուկ կարծիք է, որն անհիմն է: Նախ այդ պետությունների մի մասը ձգտել է արել դեպի ժողովրդավարություն եւ շուկայական ազատ հարաբերություններ, իսկ մի մասը հակառակը՝ դեպի ավելի խիստ մենիշխանություն: Մյուս կողմից, նշում է Գոբլը, հատուկ որեւէ բնորոշում կամ տարանջատում չկա, քանի որ որոշ նորանկախ երկրներ մեծ հաջողության են հասել ժողովրդավարության դաշտում, սակայն առաջընթաց չի գրանցվել նրանց տնտեսությունում: Եւ հակառակը, որոշ դեպքերում ամենաանհեթեթական երկրները սերտորեն համագործակցում են Արեւմուտքի հետ:

ԱՊՀ երկրներում զգում են, որ բոլորը պետք է անցնեն արմատական փոփոխությունների ճանապարհով, քանի որ այլ ուղի չկա, այլապես կվերածվեն հետամնաց պետության: Այս անվերապահորեն արտահայտված տեսակետը անտեսում է զարգացման բազմաթիվ այն ճանապարհները, որոնցով անցել են աշխարհի շատ պետություններ: Օրինակ, որոշ երկրներ իրենց տնտեսական նպատակներին հասել են առանց ժողովրդավարության, իսկ ուրիշ պետություններ ժողովրդավարական լինելով պահպանել են տնտեսության մեծ մասի պետական սեփականության տարբերակը: Այս երկու տարբեր ուղիներով զարգացում գրանցած պետություններից մեջ ոչ չեն Արեւմուտքի հետ սերտ համագործակցողներ: Ըստ կարծում է այն, որ գոյություն ունեցող տեսակետը լիովին անտեսում է աշխարհագրությունը, որը նախկին ԽՍՀՄ երկրների պարագայում շատ ավելի մեծ դեր է խաղում, քան տնտեսական ու ժողովրդավարական բարեփոխումները:

Գոբլի դիտարկած երրորդ նրբությունը վերաբերում է նորանկախ երկրների նկատմամբ Արեւմուտքի ունեցած վերաբերմունքին: Հրապարակվող բոլոր հոդվածները ենթադրում են, որ Արեւմուտքը բոլորի համար նույն ճանապարհով մեկ ընդհանուր նպատակ է նշում: Սակայն Արեւմուտքի դիտանկյունը հարցականի տակ է դրում նման տեսակետը: Ոչ միայն տնտեսական ու քաղաքական զարգացման իրենց ճանապարհին, այլ նաեւ ներկայումս Արեւմուտքի պետությունները նույն չափանիշներով չեն դատում: Այնպես որ, նույն ուղին բռնելու առաջարկը ավելի շատ գինելը մի, քան ծրագրի տպավորություն կարող է թողնել:

Վերջում Գոբլը եզրակացնում է, որ ԽՍՀՄ երկրներում հրապարակված ԱՊՀ կազմավորման 5-րդ տարեդարձին նվիրված հոդվածները բոլորին մեկ դաս են տալիս. այս տարեդարձին ոչ թե մեկ, այլ 15 պետություն կա եւ յուրաքանչյուրը պետք է ունենա այն նոր փաստից կախված ապագա:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Միջպետական եւ ՀՀ կենտրոնական բանկերի միջեւ՝ համաձայնագիր

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրավերով աշխատանքային այցով Երեւանում է գտնվում Միջպետական բանկի պատվիրակությունը բանկի նախագահ Վլադիմիր Մաշիցի գլխավորությամբ: Երեկվա աշխատանքային հանդիպումներում ուրվագծվեցին հետագա համագործակցության ուղիները: Այսօր ՀՀ ԿԲ նախագահ Բագրատ Ասատրյանը եւ Միջպետական բանկի նախագահ Վլադիմիր Մաշիցը ստորագրեցին համաձայնագիր եւ դրանով հանդերձ, ինչպես նշեց Հայաստանի բանկի նախագահը, երկու բանկերի համագործակցությունը տեղափոխվեց գործնական մակարդակ: Համաձայնագրում մասնավորապես նախատեսված է թղթակցային հաշիվների բացում, ինչը բանկային գործառնությունների երաշխիքն է: Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նաեւ Հայաստանում Միջպետական բանկի ներկայացուցչություն ստեղծելու վերաբերյալ, որը կունենա տարածաշրջանային նշանակություն:

ՀՀ ԿԲ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Հայաստանի եւ Վրաստանի տրանսպորտային կապը կկարգավորվի

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Եկող տարվա հունվարին կվերացվի Օձունի դեպի Վրաստան տանող գլխավոր ավտոմայրուղու սողքը: Ինչպես հայտնի է, սողքը առաջացել էր դեռեւս 2,5 տարի առաջ: Ռազմավարական նշանակության այս ճանապարհի փակման հետեւանքով դժվարացել էին երկու հանրապետությունների միջեւ ինչպես ավտոմոբիլային, այնպես էլ երկաթուղային փոխադրումները: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարության լրատվական ծառայությունից, սողքի վերացման աշխատանքներն իրականացնում է Լոռվա ճանապարհաշինական ձեռնարկությունը: Գրեթե ավարտվել են սողացող հողաշերտի վերացման աշխատանքները: Ներկայումս ճանապարհահատվածի վերականգնման վրա աշխատում է մոտ 50 մեքենա-մեխանիզմ: Սողքի վերացմանը զուգահեռ կառուցվում են նաեւ ջրահեռացման ու ստորգետնյա ջրերի ընթացքն ապահովող խողովակաշարեր, որոնք կկանխարգելեն հետագա հնարավոր սողքերը:

Կապանում առաջին պետական բուհը

ԿԱՊԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս Կապանի ուսումնախորհրդակցական կենտրոնի բազայի վրա սկսեց գործել Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանի Սյունիքի մարզի կրթահամալիրը: Երբ նախկինում կրթական երիտասարդները կենտրոնում երկու տարի սովորելուց հետո ուսումը շարունակելու նպատակով մեկնում էին մայրաքաղաք, ապա այժմ տեղում 4 տարի ուսանելուց հետո նրանք կստանան բակալավրի աստիճան: Նախատեսվում է երկրորդ ուսումնական տարվանից կրթահամալիրին կից բացել վարժարան եւ լիցեյ: Ճարտարագիտական համալսարանի գիտական խորհրդի արտագնա նիստում Կապանի կրթահամալիրի տնօրեն է ընտրվել համալսարանի էլեկտրատեխնիկական դեպարտամենտի ամբիոնի վարիչ, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Հովեր Աբրահամյանը: Նիստին մասնակցում էին եւ ելույթ ունեցան ճարտարագիտական համալսարանի ռեկտոր, ակադեմիկոս Յուրի Սարգսյանը եւ Սյունիքի մարզպետ Սուրեն Աբրահամյանը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 8 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԷՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Հաշվի առնելով կրթության հիմնախնդիրների հասարակական հնչեղությունը, նախարարությունը ձգտում է իր ձեռնարկումների արդյունքները պարբերաբար ներկայացնել հասարակությանը՝ ակնկալելով լրագրողների համագործակցությունը. երեկ հրավիրված ճեպազրույցում հայտնեց գիտության և կրթության նախարար Արտաշես Պետրոսյանը՝ ներկայացնելով Համաշխարհային բանկի և նախարարության համատեղ ծրագի-ված է հրատարակիչների մրցանակաբաշխությունը, որի արդյունքները կամփոփվեն փետրվարին լրագրողների ներկայությամբ: Հաշվի առնելով դասագրքի նկատմամբ առկա տարբեր (նախարարի կարծիքով, ոչ իրավամբ) մոտեցումները, ուսումնասիրվել են 94-96 թթ. հայոց լեզվի և գրականության ծրագրերը, կազմվել է հանձնաժողով, որը չեզոք է, չի ընդգրկում ծրագրերի հեղինակներին և մեթոդական վարչության անդամներին»: Ծրագրերի անձնավո-րության): Հայոց լեզվի դասագրքերի ստեղծման ուղենիշ է ընտրվել 1996 թ. ծրագրերի 2 տարբերակներից առաջինը Յուրիկ Խլղաթյանի խմբագրությամբ, որը դիտողությունների: Նախարարի կարծիքով հայոց լեզվի դասավանդման նկատմամբ առկա երկու մոտեցումները (որ պրն Պետրոսյանը բնութագրեց ֆիզիկոսի տեսանկյունից իբրև ուղիղ գծի և պարուրաձև զարգացման տարբերակներ) հավասարապես հետաքրքիր են, և հեղինակները ազատ են ընտ-ծրագիրը վերաբերում է 5-10-րդ դասարանների ձեռնարկներին), որոնց վերաբերյալ պրն Պետրոսյանը, կարծես, հոռետես չէ: Լրագրողներից մեկի հարցին, թե, ճանի որ նախարարն ընդունում է վերջին 1.5 տարվա նորամուծությունների ռացիոնալ հատիկը, հնարավո՞ր է արդյոք նախկին փոխնախարարի վերադարձը, նախարարն ասաց. «Փոխնախարարին ետ բերելու գաղափարն ընդհանրապես տեղին չէ» և, լրագրողներին կոչ անելով չանալ բամբասանքնե-

ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑ

Կրթության համակարգում կատակլիզմներ չեն լինի, ասում է Արտաշես Պետրոսյանը

Մոտեցումը՝ ծրագրերի և գների բազմաքանակում

րը 5-10-րդ դասարանների դասագրքերի ստեղծման և օգտագործման վերաբերյալ: 3.5 միլիոն դոլար արժողությամբ այդ ծրագիրը, որ կիրագործվի մի քանի փուլով և կներառի 155 դասագրքի տպագրություն, հաշվի կառնի ՀՀ-ի դպրոցների գրքերի արտաքին տեսքի, նկարազարդումների, որակի նկատմամբ, իսկ «բովանդակությունը կորոշեն Հայաստանի լավագույն մասնագետները, ուսուցիչները՝ ելնելով տասնամյակների փորձից և վերջին 1.5 տարվա նորամուծություններից»: «Նախարարությունը որևէ կատակլիզմ, կտրուկ փոփոխություն չի նախատեսում, քանի որ յուրաքանչյուր ոչ ճիշտ քայլից տուժում են հասարակության ամենաանպաշտպան անդամները՝ երեխաները», ասաց պրն Պետրոսյանը՝ շեշտելով դասագրքի հիմնական խնդիրը՝ երեխային տալ գիտելիք և հայ ռեալիստական դասականության ճաշակի և հետաքրքիր լինելու պայմանով: ՀԲ-ի ծրագրի առաջին փուլն ընթացքի մեջ է. հայտարարումը մեծ է բազմաթիվ, որոնցից փաստ չլինեն «Պետրոսյանի ծրագրեր», «Պետրոսյանի դասագրքեր», ասաց նախարարը, ներկայացնելով վարչապետի հրամանով ստեղծված հանձնաժողովի կազմը: Վերջինում ընդգրկված են հանրապետության վաստակավոր ուսուցիչներ, մանկական հոգեբանության մասնագետներ, ակադեմիկոսներ, հայոց լեզվի և գրականության ճանաչված մասնագետներ, նախարարության մեթոդվարչության ներկայացուցիչներ: Պրն Պետրոսյանի նախագահությամբ գումարված հանձնաժողովի երկու նիստերում քննարկվել են ծրագրերի 3 տարբերակներ, և 5-10-րդ դասարանների հայ գրականության դասագրքերի ստեղծման համար հիմք է ընդունվել 1994 թ. ծրագիրը հեղինակների ընդգրկումը «բեռնաթափելու» պայմանով (մինչ դեռ դրոցի 25-30 հեղինակներից կրճատվեն 12, ավագ դպրոցի մոտ 40 հեղինակներից 15-17 հեղինակներ, թե հրատարակիչների հայեցողությամբ մեջ, սակայն պետք է առավելագույնս կանոնակարգել նյութը, ամփոփելով փաստությունների ծավալը ելնելով բնակչության սոցիալական վիճակից: Մրցանակաբաշխությանը հայտ են ներկայացրել 18 հրատարակիչներ:

Ինչ վերաբերում է երկրորդ կիսամյակի դասագրքերին, սրա նախարարը փաստեց բաժանորդագրության մեխանիզմի անհետանկարությունը. «բաժանորդագրությունը դեմոկրատիա է. և դպրոցադրամը բացված է», ասաց նա: Պորտֆելի կարգավորման համար ուսումնասիրվել է ուսուցիչների, ծնողների կարծիքը, և նպատակահարմարությունը հետևյալն է. պահպանել բոլոր դասագրքերը (հին և նոր), օգտագործել գրադարաններում, ծնողների, ուսուցիչների մոտ պահպանված գրքերը: Նախարարությունը քննարկում է նաև առաջիկա տարիներին 1-4-րդ դասարանցիներին դասագրքերով ապահովելու համար գումարներ հայթայթելու հնարավորությունները (հիշեցնենք, որ ՀԲ-ի ծրագիրը, կրկին հավաստեց նախկինի հետ համագործակցելու «հայտնաբերված դպրոցների անսահման դաշտն» աստիճանաբար հերկելու պատրաստակամությունը: «Դպրոց» բերքի ճակատագրի վերաբերյալ մեր հարցին պրն նախարարը պատասխանեց, թե վերջինիս կուտակած պարտքերը (4 մլն դրամ) հսկայական են, և հնարավորության դեպքում թերթը կվերահրատարակվի:

Նախարարն անդրադարձավ նաև 5-րդ դասարաններում նոր ձեռնարկ («Իմ մայրենի») ներմուծելու որոշմանը (միջազգային Կարմիր խաչի հետ պայմանավորվածությամբ), կրթության և գիտության բնագավառում հայ-եգիպտական համագործակցության հեռանկարներին, Գյումրի կատարած այցելությանը, ուսանողական խորհուրդների ղեկավարների հետ իր վերջին շփումներին, մասնավոր բուհերի ընկերների հետ քննարկված հարցերին և այլ խնդիրների:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ամերիկահայ բժիշկը փրկեց մոսկվացի դասախազին

«Երբեք չէի մտածի, որ կհայտնվեմ վիրաբուժական սեղանի վրա, և իմ սիրտը կփրկի մի ամերիկացի, ասում է Մոսկվայի Չերտանովյան շրջանի դատախազի տեղակալ Ահմեդ Յանդիևը: Սակայն այդպիսին է կյանքը: Ինչպես ավելի ուշ պարզեցին բժիշկները, սրտի նման վիճակով ապրում է հիվանդների 20 տոկոսը, այն էլ երկու-երեք ամսից ոչ ավել: Փաստորեն, ես նորից ծնվեցի: Յիանալի բժիշկներ, բուժքույրեր: Ժպտադեմ, յուրաքանչյուրի նկատմամբ ծայրահեղ ուշադիր: Երևանյան կլինիկան նմանվում էր մի առանձին երջանիկ երկրի: Ես հետո իմացա, որ գործնականում ողջ անձնակազմը ստաժավորվել է Ամերիկայում: Իսկ այնտեղ, ինչպես հայտնի է, բժիշկների գինը և աշխատանքը լավ գիտեն»:

Սրտավիրաբուժության կենտրոնը ստեղծվել է 1993 թվականին Երևանի մանկական կլինիկական հիվանդանոցներից մեկի բազայի վրա, սրտի բնածին արատներով երեխաներին վիրահատելու համար: Ծրագիրը բարեգործական էր և հովանավորվում էր ԱՄՆ-ի հայկական միացյալ հիմնադրամի և տեղական իշխանությունների կողմից: Վիրաբույժ Վիլեն Մանուկյանի գլխավորած բաժանմունքի բժիշկների խմբի մեջ մտան Երևանի վիրաբուժական ինստիտուտի առաջատար մասնագետները: Հրավիրվեց նաև սրտավիրաբույժ Հրայր Հովակիմյանը: Մինչ այդ նա աշխատում էր Օրեգոն նահանգի Պորթլենդի հիվանդանոցում, հանրահայտ Ալբերտ Սթարի մոտ: Այսօր Հովակիմյանը համարվում է ԱՄՆ-ի առաջատար սրտավիրաբույժներից մեկը: Տարվա 6 ամիսների ընթացքում նա վիրահատում է Ամերիկայում, իսկ մնացած կեսը տարում՝ Երևանում: Վիրաբույժի տարեկան ծանրաբեռնվածությունը՝ 500-600 վիրահատություններ, որոնց կեսը՝ բոլոր տարիքի երեխաների սրտի բնածին արատներն են, ներառյալ նորածինները, ինչպես նաև մեծերի սրտի ձեռքբերովի հիվանդությունները:

Չնայած երիտասարդ տարիքին (Հովակիմյանը 43 տարեկան է), ամերիկացի վիրաբույժը հասել է փայլուն հաջողությունների, վիրահատելով սրտի այնպիսի հիվանդների, որոնց շատ վիրաբույժներ չեն համարձակվում վիրահատել: Գործնականում սրտի ոչ մի վիրահատություն չկա (բացի փոխպատվաստումից), որ չի արել Հրայր Հովակիմյանը: Ել ահա Երևանում վերջին երեք տարվա արդյունքները. երեխաների մահացությունը՝ 1,5 տոկոս, մեծերի՝ 2: Դա աշխարհում ամենալավ ցուցանիշներից մեկն է: Այնպես որ, թեև աշխարհը կառավարում է դիրքավորը, սակայն Ահմեդ Յանդիևի բախտը պակաս չբերեց, քան Ռուսաստանի նախագահի:

Ինչպես հայտնի է, սրտի վիրահատումը թանկ գործ է ԱՄՆ-ում, օրինակ, բժիշկ Հովակիմյանի որոշ վիրահատությունների արժեքը հասնում է 80 հազար դոլարի: Հայաստանում դրանք յոթ հազարը չեն գերազանցում: Այդ փողերը հիմնականում գնում են սարքավորումների և կենտրոնի զարգացման, անձնակազմի վճարման և ծախսվող նյութերի համար: Ինքը Հովակիմյանը, ոչինչ չի ստանում: Հայաստանում նրա աշխատանքը բացարձակապես բարեգործական է: Ի դեպ, երեխաներին և չափահասներին նա վիրահատում է անվճար:

«ԼԻՏԵՐԱՏՈՒՐՆԱՅԱ ԳԱԶԵՏԱ», 4 դեկտեմբեր

■ [illegible]

[illegible]

ԱՅԴԵՐԱՆ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Samsung-ը մտավ հայկական շուկա

Ամիրյան 12-ը հրավիրում է գնումների

Երեկ, Երևանի կենտրոնում Ամիրյան 12-ում, բացվեց կորեական հայտնի Samsung ընկերության ռադիոէլեկտրական ապրանքների խանութը: Շենք վերանորոգված և արտասահմանյան չափանիշներին չզի-

ջող խանութի բացումը կատարեցին ազգ ու հայ ճաշակեցին և կարմիր ժապավենը կտրեցին մայրաքաղաքի կենտրոնական համայնքի ղեկավար Արտաշես Զուռաբյանը և Samsung-ի մոսկովյան ներկայացուցչության մենեջեր Բյոն Ու Լին: Այնուհետև լրագրողներին հնարավորություն տրվեց ծանոթանալու վաճառվող շուրջ 87 անուն ապրանքատեսակներին, այդ թվում տարբեր տեսակի 24 հեռուստացույց: Samsung-ի արտադրանքային խանութում վաճառվում է միայն ... ֆիրմային ... մոդելի միկրոալիքային վառարաններ, որոնք դեռ ... վաճառված չկային:

Մինչ այդ, կեսօրին «Մոսկվա» կինոթատրոնում տեղի ունեցավ մենեջեր Բյոն Ու Լիի, Մոսկվայի ներկայացուցչության կոմերցիոն տնօրեն Այվաս Վալիսովի, «Մարկ ինտերնեշընըլ» հայ-ռուսական ընկերության մոսկովյան կենտրոնի գործերի կառավարիչ Տիգրան Կարապետյանի և Samsung ֆիրմային խանութի տնօրեն Արմեն Հախնազարյանի մամուլի ասուլիսը: Պրն Լին հայտարարեց, որ ինքը անչափ տպավորված է Հայաստանով և հույս ունի, որ Samsung-ը կդառնա յուրաքանչյուր հայի բարեկամն ու ընտանիքի անդամը: Մասնավորապես, նա հայտնեց, որ ... ընկերությունը աշխարհում գրավում է երրորդ տեղը ... կիսահաղորդիչների արտադրությամբ, իսկ ... Samsung-ը նաև ... առաջին ... աշխարհում, իսկ ԱՊՀ-ում և հատկապես Ռուսաստանում ընկերությունը առաջին տեղն է գրավում միկրոալիքային վառարանների և մոնիտորների արտադրությամբ: Samsung-ի խանութի բացումը իրականացրել է «Մարկ ինտերնեշընըլը», և կառավարիչ Տիգրան Կարապետյանի անձով իրենց նպատակն է, որպեսզի Հայաստանի յուրաքանչյուր երկրորդ բնակիչ խոսեր Samsung»-ի մասին: Խանութում վաճառվող ապրանքները առանձնապես էժան չեն լինի, բայց փոխարենը կտրվի մեկ տարի երաշխավորում: Ապրանքները առայժմ կբերվեն Ռուսաստանի պահեստներից, իսկ մոտ ապագայում Անդրկովկասի երեք հանրապետություններում Samsung-ի ֆիրմային խանութները կսպասարկվեն Թուրքիայում և Իրանում գտնվող պահեստներից: Հայտնվեց նաև, որ վերջին 4 տարիների ընթացքում Samsung-ը 15-րդ տեղից ԱՊՀ-ի շուկայում իր ապրանքների վաճառքով հասել է 2-3-րդ տեղի, և անձնակազմը, նրա՝ առաջարկած բազմազան տեսականին ո-ռակով է:

Ի դեպ, աշխարհի 22 երկրներում Samsung-ը ունի իր արտադրությունը, որը ապագայում կբացվի նաև Հայաստանում: Այվաս Վալիսովի ասելով առաջիկայում մեծ տեղ կտրվի նաև գովազդին, և լրատվության միջոցների հետ համագործակցությանը: Այնուհետև Արթուր Բախտամյանը շնորհավորեց օրվա ծրագիրը, և անցկացրեց հայտահանդեսը, որի ընթացքում ներկաներին ներկայացվեց World Best Plus նոր ամենաբարձր որակներով օժտված հեռուստացույցը, խաղարկվեց վիճակախաղ, և ներկաներից մեկը շահեց Samsung-ի հեռուստացույց, ինչպես նաև CD+OK համակարգով փոխարկվեց «Երգեմ միասին» ծրագիրը, որի մասնակիցները արժանացան ընկերության պարգևներին: Եվ լույս ունեցան նաև պարի ... կան համույթն ու երգի ... թատրոնի մեներգիչները:

ՏԱԹԵՎ ՄԱՍԻՍՅԱՆ

ԱԶԳ

ԱՐԽԻՎ

Պետական հովանավորություն անհրաժեշտ է

Դեռևս 1993 թ. հունվարի 8-ին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի կողմից հաստատվեց «Հայաստանի ազգային արխիվային ֆոնդի մասին» օրենքը: Այդ օրենքը բնորոշում է Հայաստանի արխիվային կյանքում, ուր սահմանված են այն բոլոր յուրահատուկ պայմանները, որոնց իրականացումը նոր, ավելի բարձր աստիճանի կբարձրացնի արխիվային գործը մեր հանրապետությունում: Օրենքի 18-րդ հոդվածում արձանագրված է, որ «Պետական կենտրոնական արխիվները հանդիսանում են արխիվային գործի գիտական հաստատություններ»: Դա նշանակում է, որ կենտրոնական պետական արխիվներ ոչ միայն իրենց ժողովրդի պատմության սկզբնաղբյուր փաստաթղթերի պահոցներ են, ինչպես պատկերացնում են շատերը, դժբախտաբար նաև որոշ պետական այրեր, այլև յուրահատուկ ակտիվ գիտահետազոտական աշխատանքի կենտրոններ, որոնց այդ ուղղությամբ իրականացրած յուրաքանչյուր գործ առանձնահատուկ է և եզակի:

Առանց որևէ ենթադրությունների նշենք, որ սկսած 1930-ական թվականներից, արխիվային փաստաթղթերի օգտագործումը լուրջ նշանակություն է տվել, որ միշտ էլ եղել է պետական հոգածության առարկա: Նման հոգածության արդյունքն է, որ վերջին յոթ տասնամյակների ընթացքում, պետական արխիվների փաստաթղթերի հիման վրա, կազմվել ու հրատարակվել են մի քանի տասնյակ ծավալուն արխիվային փաստաթղթերի արժեքավոր ժողովածուներ: Միայն նորագույն պատմության կենտրոնական պետական արխիվի փաստաթղթերի բազայի վրա կազմվել են արխիվային փաստաթղթերի ավելի քան 20 արժեքավոր ժողովածուներ, որոնցից 18-ը հրատարակվել են մինչև 1988 թ.

Դրան զուգահեռ, 1960 թվականից հանրապետության արխիվային վարչությունը հրատարակում է «Բանբեր Հայաստանի արխիվների» հանդեսը, որը հիմնականում աղբյուրագիտական նշանակության է: Նրա 97 համարներում հրատարակվել են հազարավոր արխիվային նորահայտ փաստաթղթեր:

Կյանքի հրամայականը մեզ առաջադրել է արխիվային փաստաթղթերի օգտագործման ոչ թե գիտահետազոտական խնդիրը, այլ հասարակական, համազգային նշանակությունը, որը պահանջում է պետական ու համազգային հովանավորություն, որն այսօր բացակայում է:

Անհրաժեշտ է հանրությանը և ընթերցող լայն հասարակայնությանը ծանոթացնել, որ պետական արխիվների կողմից իրականացված գիտահրատարակչական աշխատանքները պատահական բնույթ չեն կրել: Դրանք անմիջականորեն ուղղորդված են եղել մեր հանրապետության ու ժողովրդի կյանքում տեղի ունեցած և ունեցող կարևորագույն իրադարձություններով: Օրինակ.

1. 1988 թ. փետրվարին հանրապետությունում սկսեց Ղարաբաղյան շարժման ժամանակաշրջանը, իր մեջ առնելով ոչ միայն Հայաստանի բնակչությանը, այլև ողջ աշխարհը: Հայրենասեր պետական ու հասարակական, գիտական գործիչներ, լրագրողներ, էլ չեմ խոսում ադրբեջանական փաստաթղթերի մասին, սկսեցին հազարավոր, և հաճախ իրար հակասող ու չկապված փաստաթղթեր հավաքել հօգուտ այս կամ այն վիճող կողմի: Նույնիսկ բանն այնտեղ հասավ, որ ՍՄԿԿ գլխավոր քարտուղար Մ. Գորբաչովը, երկրի ղեկավարին անվայել անճարակությամբ ու անտեղյակությամբ, հայտարարեց, թե հայերը բազմաթիվ փաստեր են բերում Լեռնային Ղարաբաղի իրենց պատկանելու մասին, իսկ ադրբեջանցիներն էլ իրենց հերթին են բերում նման փաստեր, որը կողմնորոշվելու հնարավորություն չի տալիս:

Հայաստանի արխիվագետները լավ գիտենալով այդ հարցի նկատմամբ երկրի ղեկի մոտ կանգնած այրերի դրսևորելիք վերաբերմունքի մասին, իրենց խոսքն ասացին ողջ աշխարհի ընթերցող հասարակայնությանը արխիվային փաստաթղթերի մի ծավալուն ժողովածուով, որում հրապարակված փաստաթղթերը վերջ են դնում թե էության վեճի առարկա չհանդիսացող, բայց վիճելի դարձած հարցին:

2. ՀՀ նորագույն պատմության կենտրոնական արխիվը իր 1990-1995 թթ. գիտահրատարակչական պլանում նախատեսել էր արխիվային փաստաթղթերի ժողովածուներ կազմել ու հրատարակել Կանադայի, Ֆրանսիայի, Ամերիկայի, Լատինական Ամերիկայի, Միջին Արևելքի և Ավստրալիայի հայ գաղթօջախների մասին:

Ցավոք, մեզ հաջողվեց մեծ դժվարությամբ ընդամենը հրատարակել կանադահայ գաղթօջախի մասին, այն էլ ոչ թե նախատեսված 15 մամուլ ծավալով ժողովածու, այլ փաստաթղթերի 5 մամուլանոց հավաքածու: Դրանով գերեզմանվեց այդ կարևոր նախաձեռնությունը, որի մասին մենք այսօր նույնիսկ չենք համարձակվում մտածել:

3. 1988 թ. մեր հանրապետության կյանքում ոչ միայն քաղաքական ցնցումների, այլև բնության մեծ աղետի՝ ավերիչ երկրաշարժի տարի դարձավ, որը Հայաստան աշխարհի վրա բևեռեց աշխարհի բոլոր երկրների ու ժողովուրդների ուշադրությունը: Հայաստանի արխիվիստները, ֆիզիկական հանգիստ մոռանալով, կարճ ժամանակամիջոցում կազմեցին «Երկրաշարժերը Հայաստանում 1926, 1931 թթ.» (Լենինականի և Զանգեզուրի) փաստաթղթերի ժողովածուն, որի նշանակությունը վիճել չի կարելի և այսօր դժվար էր գերագնահատել:

Ելնելով բնության աղետալիությունից, նրա գործնական կիրառական նշանակությունից, թվում էր, թե մեր ղեկավար հիմնարկությունները, առավել ևս երկրաշարժի հետևանքների վերացմամբ զբաղվողները ակնդետ կհետևեին ժողովածուն կազմելու աշխատանքներին, ամեն կերպ կօգնեին որ առաջ նոր պատրաստման ու հրատարակման իրականացմանը այն իրենց ամենօրյա աշխատանքներում օգտագործելու համար: Լոեզին գնումները, դրա հետ միասին անուշադրության մատնվեց արխիվային անգին փաստաթղթերի հիման վրա կազմված 20 մամուլանոց ժողովածուն:

Ժողովածուն ամփոփում է փաստաթղթեր, որոնք ստեղծվել են 1926, 1931 թ. երկրաշարժից անմիջապես հետո, մասնագետների ու քաղաքացիների ուսումնասիրությունների հիման վրա: Ստեղծված այդ փաստաթղթերում ներկայացված հիմնավոր պահանջների անտեսումն ու մոռացությունն էր, որ 1988 թ. Հայաստան աշխարհի հսկայական ծավալով տարածքներ ավերակների վերածեց իր հետ տանելով տասնյակ հազար զոհեր:

Այսօր ժողովածուն, որպես կանոն, «հինգին իր», ննջում է պետարխիվի դարակներում:

4. Ճարտարապետ, ակադեմիկոս Ալեքսանդր Թամանյանը 1918-ից մինչև իր կյանքի վերջը (բացառությամբ պարտադրված կարճ ժամանակահատվածի) անմնացորդ նվիրվել է մեր ազգային օջախի և հատկապես քաղաքամայր Երևանի կառուցապատման գործին:

ՀՀ նորագույն պատմության պետական արխիվի աշխատակիցները, կարճ ժամանակամիջոցում, կազմեցին նրա կյանքն ու գործունեությունն արտացոլող 34 մամուլ ծավալով արխիվային փաստաթղթերի ժողովածու, որի աշխատանքներին մասնակցեցին Թամանյանի զավակներ Գևորգ և Յուլիկ Թամանյանները: Անցնելով համապատասխան բոլոր օղակներով, վերջապես ժողովածուն ընդգրկվեց «Հայաստան» հրատարակչության 1988 թ. 2-րդ կիսամյակի հրատարակչական պլանի մեջ, որով և գործն ավարտվեց: Այսօր այդ արժեքավոր ժողովածուն գտնվում է նշյալ հրատարակչությունում մոռացված մարդկանց ու բախտի քմահաճույքին:

Եվս մեկ փաստ:

5. Այս տարի, հոկտեմբերին նորվեգ ժողովուրդը ընդարձակ ցուցահանդես կազմակերպեց նվիրված Ֆրիտյոֆ Նանսենին:

ՀՀ նորագույն պատմության պետական արխիվը երջանկություն է ունեցել ծառայելու այդ գործին Նորվեգիայի ներկայացուցչին ժամանակավոր օգտագործման համար տրամադրելով համապատասխան արխիվային փաստաթղթեր ցուցահանդեսում ներկայացնելու համար, որի բացման պատիվը վերապահվեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ին:

Այս մեծ մարդու մասին հարուստ ու արժեքավոր փաստաթղթեր կան նորագույն պատմության կենտրոնական պետական արխիվում: Մեր արխիվիստները ցանկանում են կազմել փաստաթղթերի ժողովածու նվիրված Ֆրիտյոֆ Նանսենին, համոզված լինելով, որ այն չի արժանանա նախորդների ճակատագրին:

Բերված փաստերը ցույց են տալիս, որ առանց պետական հովանավորության պետական արխիվները, որոնք հանրապետության ամենաբանուկ գիտական հիմնարկություններն են, նման վիճակի շարունակվելու դեպքում անխուսափելիորեն կկորցնեն գիտահետազոտական և գիտահրատարակչական աշխատանքների իրականացման իրենց հարուստ ավանդույթները և լոկ էությամբ կվերածվեն «հինգին իրերի» յուրահատուկ պահոցի, որը ինքնըստինքյան կնշանակի «Հայաստանի ազգային արխիվային ֆոնդի մասին» օրենքի պահանջների ոտնահարում:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ այդ աշխատանքները առաջին հերթին անհրաժեշտ են մեր նորանկախ հանրապետության կյանքի հետագա լավագույն կազմակերպմանը և ոչ միայն արխիվիստներին, այդ իսկ պատճառով մենք համոզված ենք, որ արխիվների նկատմամբ ևս կիրականացվի պետական հովանավորություն, մասնավորապես գիտահետազոտական ու գիտահրատարակչական աշխատանքների ասպարեզում:

ԱՄԱՏՈՒՆԻ ՎԻՐԱԲՅԱՆ,
ՀՀ նորագույն պատմության կենտրոնական պետական արխիվի տնօրեն

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Էքս-նախարարապետը և կյանքը

Կիսաասվածային ներփված

Պարունակ Բ

Հրթիռային անտենաներ եւ քորիչներ

Ես, Վերգիլիոս, նորից բռնեցի էքս-նախարարապետի թեւից, եւ ճամփա ընկանք, երբ արեւը դեռ չէր ծագել: Ես տարա նրան ցույց տալու իր սարքած երկրի նորանոր պարունակները: Անցնում էինք թփերի միջով, երբ մի ծիլ, ոչ այն է երեխայի, ոչ այն է ջարդի ձայնով գոռաց.

– Երոն եկա՛վ...

Էքս-նախարարապետը սեղմվեց ինձ, կուչ եկավ ու սկսեց ամբողջ մարմնով դողալ:

– «Երոն» չկա, դա հորինված է, - քաջալերեցի ես, - մանկուց կհիշեք, երեխաներին վախեցնելու համար ասում են՝ «պարկը եկավ», իսկ «Երոն եկավ»-ը մեծերին վախեցնելու համար է: Նա՞ եք վախենում մեր երկրի թշնամիներից:

– Երկրի թշնամիներից վտանգ չկա,- ասաց նա, - ինձ միշտ էլ, թե արտաքին, հետապնդել են երկրի բարեկամները, տերերը վատ բան է:

– Ձեր կյանքը հիմա այնպիսի կարգավիճակում է, - ասացի, - որ ոչ թշնամիներին է պետք, ոչ բարեկամներին, այսինքն ազատ եք, անսահման ազատ:

Հեռու հորիզոնից ծագեց արեւի գունդը՝ պայծառ-պայծառ:

– Նա ի՞նչ է:

– Արեգակն է:

– Հիշեցի, - ասաց, - դա նա է, որ առաջներում արեւելքից ծագում էր, արեւմուտքում մայր մտնում, որտե՞ղ գնացել է, վեց տարի չեմ տեսել:

Անցանք ձորը, անցանք բլուրը, դուրս եկանք հարթություն, գնացինք, գնացինք, ու տեսանք երեք հսկա գործարաններ՝ երկուսը դատարկ, մեկի մեջ էլ սկի հաստոց չկար: Մոտեցանք այդ անհաստոց գործարանին: Դասալիք նախկին բանվորներ նստած էին պատերի տակ:

– Ինչո՞ւ չեն աշխատում, - ասաց, - գործադո՞ւլ են անում, ոստիկան կանչենք:

– Ոչ, հանգստանում են, ընդմիջում է, երեք տարի է, ինչ ընդմիջում են անում, սպասում են աշխատանքն սկսելու զանգին, բայց որովհետեւ զանգահասցեների հետ մետաղի ջարդոնի տեսքով արտահանել են՝ որպես ազատ ու անկախ երկրի արտադրանք, ուստի սպասում են արտասահմանից նոր զանգի: Տեղական արտադրության զանգերը լավ չեն զրնգում, որի պատճառով աշխատանքն սկսելուց առաջ բանվորների ուղեղների որոշ կենտրոններ չեն զարթնում, եւ արտադրանքը խոտան էր ստացվում:

Գործարան մտանք ազատ եւ անարգել:

– Ահա այն սկզբնաղբյուրը, - ասացի, - որտեղից ստացված թվերն ու տոկոսները դուք գումարում էիք մյուս անհասցե գործարանների թվերին ու տոկոսներին, հրապարակում էիք մեր նվաճումները, եւ գործազուրկ բանվորները, իմանալով, որ առաջ ենք անցել տարածաշրջանի բոլոր երկրներից, մեծ ոգեւորությամբ գնում էին ընտրությունների:

Գտանք այս սեփականաշնորհված գործարանի Տեր-տնօրենին, եւ միասին շրջեցինք: Տասնյակ արտադրական շենքեր էին՝ տանիքները ու հսկա հաստոցները հանած, դռների եւ լուսամուտների շրջանակները հանած, նախորդ տարիների հումքի եւ արտադրանքի մնացորդները մաքրած:

– Մենք նոր արտադրություն ենք կազմակերպել նախկին ճաշարանի խոհանոցում, - ասում է Տեր-տնօրենը, - յուրացրել ենք մի արտադրատեսակ, որն ամբողջ աշխարհում թողարկվում է առաջին անգամ, դրանից արտադրել ենք 152 հատ, որը 75 տոկոսով գերազանցում է անցյալ տարվա արտադրանքի ծավալը:

– Անցյալ տարի ի՞նչ ծավալ է եղել, - հարցրի, - որի հետ համեմատելով հանել եք այդ տոկոսը:

– Անցյալ տարի եղել է զրո:

– Բայց այդպիսի թվաբանություն չկա:

– Մենք նոր տնտեսագետ ունենք, իշխող կուսակցությունն է երաշխավորել եւ ուղարկել, - ասում է Տեր-տնօրենը, - նա կարողանում է զրոյից տոկոսներ հանել, ասում է, որ այդպես է պահանջում բարեփոխումների տրամաբանությունը:

Տեր-տնօրենը մեզ առաջնորդեց խոհանոց-արտադրամասը: Այստեղ-այնտեղ դարսված էին նոր արտադրանքի նմուշները, որոնք նման էին մարդու ծնոտի՝ մատներով ու եղունգներով:

– Սահմանագծումը իմն է, իսկ արտադրությունը յուրացրել է մեր մեծ գիտնականը, - ասաց Տեր-տնօրենը, ցույց տալով անկյունում նստած ծերունուն:

Ծերունին տարօրինակ հայացքով նայեց մեզ ու ժպտաց: Անորոշ, ոչինչ չարտահայտող ժպիտ էր:

– Ուղեղը մի քիչ տեղաշարժ է եղել, - ասաց Տեր-տնօրենը, - բայց եղած մտավորությունը մեզ բավարարում է:

Իսկույն ճանաչեցի աշխարհահռչակ գիտնականին: Տարիներ առաջ հենց այս գործարանի դահլիճում հանդիսություն էր: Այս կոլեկտիվի կողմից Մեծ երկրի խորհրդարանի պատգամավոր էր առաջադրվել Ջարգոնի զորքերի գլխավոր հրամանատար մարշալը, եւ նա եկել էր հանդիպման: Այս գիտնականը բեմից հայտարարեց, որ ինքը ստեղծել է «քաղցրախոս անտենա», եւ ցույց տվեց առաջին նմուշը: Անունը պայմանական էր, հավանաբար ռազմական գաղտնիք էր: Մարշալը այդ լսելով, տեղից ցատկեց, գրկեց ու համբուրեց գիտնականին, ապա հայտարարեց. «Այսուհետեւ ՆԱՏՕ-ն թող սարսափի մեզանից»: Հետո գիտնականի անունը տարածվեց: Նրան շնորհվում էին պետական մրցանակներ, շքանշաններ, բայց ի՞նչ էր ստեղծում, չէր հրապարակվում: Այս գործարանը ռազմականացվեց, քանի որ նա ամեն ինչ ստեղծում էր այստեղ, այստեղ էլ կազմակերպվում արտադրությունը:

Տեր-տնօրենը շարունակեց.- Նախարարապետի կարգադրությամբ, այս գործարանը սեփականաշնորհման նախապատրաստելու նպատակով, հաստոցները, դրանց հետ նաեւ այս ծերունու երկար տարիների ստեղծածները ջարդեցինք եւ որպես ջարդոն վաճառեցինք դրսում: Մեր գիտնականը, տեսնելով այդ, խելագարվեց, որոշ ժամանակ նրան պահեցին հոգեբուժարանում, հետո, որպես շրջապատի համար անվտանգ, բաց թողեցին: Ես նրան գտել եմ «ֆայլա բազարում», եւ ահա բերել եմ այստեղ, ու արտադրանք է տալիս իմ գիտական առաջարկով:

– Նման մարդիկ արտասահման են գնացել, - ասաց էքս-նախարարապետը, - ինքն ինչո՞ւ է մնացել:

– Ասացի, չէ՞, ուղեղը մի քիչ տեղաշարժ է եղել:

Տեր-տնօրենը վերցրեց մարդու ծնոտ հիշեցնող այդ իրը եւ բացատրեց.

– Սա մեջք քորելու համար է: Մեր անկախ պետությունը ագրեսոր չէ, ոչ մեկի վրա չենք ուզում հարձակվել, ուստի այդ անտենա-մանտենայի, հրթիռ-մրթիռի փոխարեն տալիս ենք խաղաղության խորհրդանիշ արտադրանք մեջքի քորիչներ: Պահանջարկը մեծ է, քանի որ օճառ ճարելը հիմա դժվար է: Սկզբում դրանք կվաճառվեն միայն թոշակառուներին, զույգ թոշակառուները, այսինքն մարդ ու կինը, իրար մեջք քորում եւ այդպես ապրում են, իսկ միայնակների հարցը դժվար է: Քանի որ շրջափակման պատճառով դրանք չենք կարողանում արտահանել միջազգային շուկա, մեր բանվորներին ամիսը տալիս ենք մեկական հատ իրենց աշխատավարձի դիմաց, չէ որ նրանք ընտանիք են պահում, հազար ու մի հոգսեր ունեն: Մենք այստեղ հանդիսավոր նիստ ենք արել եւ մեկ քորիչ նվիրել մեր մեծ գիտնականին՝ իր 70-ամյակի առթիվ:

Տեր-տնօրենը մեկ քորիչ նվիրեց էքս-նախարարապետին եւ ասաց.

– Քանի որ այսուհետեւ դուք պետք է ապրեք նվազագույն աշխատավարձով, եւ բացառվում է օճառ ձեռք բերելու հարցը, սա ձեզ շատ է պետք գալու: Ուրեմն այսպես, բռնակը բռնում եք, ձեր ձեռքի կողմից՝ շորի տակից կամ վերեւից՝ օձիքի տակից «ծերի թաթը» մտցնում ու քորում եք ձեր մեջքը: Քորում եք օրվա բոլոր ժամերին, երբ պահանջարկ լինի, քորում եք առանց գործընթացն ընդհատելու, քորում եք ընթրելով եւ ընթրելուց, ու նոր միայն հասկանում եք, թե որքան հեշտ է այս կյանքը, կյանք, որը տրվում է մեկ անգամ, եւ այդ մեկ հատիկ կյանքը պետք է ապրել ձեր մեջքը քորելով:

(շարունակելի)

[illegible]

միջազգային

Թվում է, թե այս օրերին Դենի զավակներին ավելի շատ զբաղեցնում է բախտից փնտրելու, քան երկրի հաջորդ ղեկավարը դառնալու մտահոգությունը։ Դեն Սյաոպինը միշտ էլ հպարտացել է իր մեծ ընտանիքով։ Նրա երեք դուստրերն ու երկու որդիները հրապարակայնորեն իր կողքին կանգնած էին, երբ իրեն շնորհազրկեցին կուլտուրական հեղափոխության ժամանակ, և երբ դարձյալ իշխանության գլուխ անցավ 1976-ին՝ Մաոյի մահից հետո։ Նրանք հետզհետե դարձան առանձնաշնորհյալ զավակներ։ Իրենց հոր կիրառած բարեփոխումների «շղարշի» ներքո նրանք շատ շուտով նախանձելի դիրքերի և իշխանության հասան։ Լի Կաշինի նման հոնկոնգցի մագնատները սկսեցին գնել նրա դուստր Դեն Լինի նկարները, Ռուփըր Մըրդոքը համաձայն էր միլիոն դոլար վճարել երկրորդին՝ Դեն Ռոնին, իր հոր կենսագրական պատմությունը ձեռք բերելու համար, և Սամսունգ ֆիրմայի նախագահ Լի Դաեուն իր նոր մտահղացումները կարող էր ներկայացնել երրորդ դուստր Դեն Նանին, որն ընդամենը չորրորդ փոխնախարարն էր գիտության և տեխնոլոգիայի բնագավառում։

Այժմ, երբ գերդաստանի նահապետը ապրում է իր կյանքի վերջին շրջանը, նրա ժառանգները կարծես «ընդհատակ են անցել»։ Մի ժամանակ Դենի ամենասիրելի երևացող դուստրն ու քարտուղարը՝ Դեն Ռոնը, արդեն մի տարի է, ինչ չի խոսել հոր անունից կամ նրա մասին։ Նրա որդին՝ Հոնկոնգում տեղավորված գործարար Դեն Ժիֆանը, ամաչում է հանրության առաջ երևալ այն պատճառով, որ նրա մոտիկ ընկերներից մեկին Պեկինում մեղադրել են կաշառակերության մեջ։ Մյուս ավելի զուսպ ավագ որդին՝ Դեն Պուֆանը, վերջերս հրաժարվեց ելույթ ունենալ մի ճաշկերույթի ժամանակ, որին հրավիրված էին արտասահմանում ապրող չինացիները։

Զավակները պատճառ ունեն զգույշ լինելու։ Ամպերը նրանց վրա կուտակվել են Ցզյան Ցեմինի՝ իրենց հորը փոխարինող նշանակվելու պատճառով։ Վերջինս դեռևս լրջորեն է վերաբերվում սոցիալիստական գաղափարախոսությանը, որից Դենի զավակներն արդեն հրաժարվել են։ Ցեմինը ավելի քիչ է հակում տածում շուկայական հարաբերություններին, որոնց շնորհիվ Դենի զավակները բավականին հարստացել են։ Ավելին, նա շատ ավելի խիստ մոտեցում է ցուցաբերում կաշառակերության և նման բացասական հարցերին, քան Դենը, որի համար «ցանկացած տնտեսական աճ ընդունելի էր»։ Նա արդեն իսկ ուժեղ պայքար է սկսել քաղաքական մի հակառակորդի՝ Պեկինի կուսակցության նախկին ղեկավարի դեմ։ Իսկ դա նշանակում է, որ նա նույն հաջողությամբ կարող է նաև ուրիշ ղեկավարների կամ նրանց զավակների դեմ ուղղել իր «թուրը»։

Ցեմինը պետք է ամրապնդի իր դիրքերը, որոնք ամուր չեն կարող լինել Դենի զավակների ներկայության պայմաններում։

Դեն գերդաստանի անկումն սկսվեց 1994 թ., երբ քաղաքական հակառակորդները տապալեցին այդ ընտանիքին մոտիկ կանգնած մի անձնավորության։ Թիրախ դարձավ Ժու Գուանֆուն՝ Դենի երկարամյա և 30-ական թվականներից գաղափարակիցը, որը գլխավորում էր Մանդարինում Շուգան անվամբ ճանաչված երկաթի և պողպատի հսկայական կորպորացիան։ 1994-ի փետրվարին իր ժամանակակից քաղբյուրոն ստիպեց Ժուան, որ հրաժարվի այդ ձեռնարկությունից։ Այդտեղից էլ սկսվեց Դենի գերդաստանի անկումը։

Հաջորդ զոհը դարձավ Ժուի որդին, որը Շուգանի հոնկոնգյան կալվածքների ընկերության ղեկավարն էր և ձերբակալվեց անօրեն «տնտեսական ոճիրների», այդ թվում նաև կաշառակերության մեջ ներգրավված լինելու մեղադրանքներով։

Դենի զավակների համար պարզ դարձավ, որ այլևս հնարավոր չէ ապրել նախկին ձևով։ Իրական վտանգ էր սպառնում այդ ընկերության փոխնախագահի պաշտոնը զբաղեցնող Դենի կրտսեր որդուն՝ Ժիֆանին։ Ճիշտ է, առայժմ նրան մեղադրանք չի ներկայացվել, սակայն այդ գործին մոտիկ լինելն անգամ լրջորեն արատավորել է ընտանիքի հեղինակությունը։

Այդ հեղինակությունը արատավորել է նաև Դեն Ռոնի ամուսին գեներալ Հե Պինը։ 1993-ից ի վեր վերջինս զբաղեցնում է Ազատագրական ժողովրդական բանակի (ԱԺԲ) սպառազինությունների բաժնի տնօրենի և այդ բանակին ռազմամթերք մատակարարողների՝ Պոլի խմբի նախագահի զույգ պաշտոնները։ Այդ խումբը զենք է վաճառել Իրանին և այլ «ծայրահեղ» կառավարություններին։ Այս տարվա մարտին Սան Ֆրանցիսկոյում ամերիկացի գաղտնի գործակալները բռնագրավել են 2000 AK-47 տիպի հրացաններ, որոնք այդ խմբի միջոցով մաքսանենգ ճանապարհով դուրս էին բերվել երկրից։ Հեն անմիջապես ազատվեց իր զինվորական պաշտոնից, բայց մնաց ընկերության մեջ։ Մասնագետների և դիտորդների կարծիքով Հեի դեմ ուղղված պայքարը նպատակ ունի բոլոր հրամանատարներին հեռու պահել զինամթերքի առևտրից։ Մաքրագործման շրջանը սկսվել և շարունակվում էր հաջողությամբ։ Հեի կնոջ՝ Դեն Ռոնի «թևերն էլ կտրեցին»։ Երբ Դեն Սյաոպինի առողջությունը սկսեց տեղի տալ 1992-ին, նա դարձավ ծերունու «աչքերը, ականջներն ու ձայնը»։ Մինչև 1994 թ. նա հայտարարություններ էր անում հոր փոխարեն կարևոր միջազգային հարցերի վերաբերյալ՝ ինչպիսին Թայվանն էր կամ երկրի տնտեսական քաղաքականությունը։ Այդ հայտարարությունները խիստ զայրացրին կուսակցության ղեկավարներին։ Անցյալ տարի նա առավել զայրացրեց նրանց, երբ իր «Հայրս՝ Դեն Սյաոպինը» խորագրով գիրքը հրատարակելու նպատակով երկրից դուրս եկավ և արտասահմանում սկսեց բացահայտորեն խոսել (հարցազրույց «Նյու Յորք Թայմսին») հոր վատառողջ լինելու, մինչև այդ տաբու համարված նյութի մասին։ Իսկ Տյանանմենի հայտնի դեպքերը նա նկարագրեց որպես «ողբերգություն»։ Կուսակցության ղեկավարները նրան մեղադրեցին հոր վիճակի մասին իրենց որդեգրած «լռության քողը» պատռելու մեջ։

Զավակներից միայն Դեն Պուֆանն էր, որ հակազդեցություն ցույց տվեց ձեռնարկված միջոցառումներին։ Նա պարալիզիայով է տառապում այն օրից, երբ կուլտուրական հեղափոխության ժամանակներում «կարմիր պահակները» նրան պատուհանից ցած գցեցին։ Այժմ նա հաշմանդամների չինական ֆեդերացիայի նախագահն է։ Անցյալ հուլիսին ելույթ ունենալով, նա քննադատել է ինչպես արևմտամետ աջակողմյաններին, այնպես էլ ուլտրա-էգալիտարյան (ծայրահեղ հավասարության կողմնակից) ձախ-կողմյաններին, որոնք երկուսն էլ փորձում են «մխել Դեն Սյաոպինի որդեգրած քաղաքական գիծը»։ Իսկ Տյանանմենի դեպքերը նա բնութագրել է որպես բողոքի նշան ծայրահեղ ձախերի և նույնքան ծայրահեղ աջերի դեմ և զգուշացել արտահայտվել այդ օրերին հոր բռնած դիրքի վերաբերյալ։

Նրա ելույթի իսկական իմաստը պետք է «կարդալ տողերի արանքում»։ Շատ դիտորդների կարծիքով, Պեկինի ղեկավարների հաջորդ սերունդը պատրաստվում է պախարակել Դենի ընտանիքին Տյանանմենի կոտորածների համար։ Դա կվարկաբեկի այդ ընտանիքի բոլոր այն անդամներին, ովքեր կպայքարեն իշխանության համար, միաժամանակ կգոհացնի ավագ հրամանատարներին, որոնք համարում են, որ ԱԺԲ-ն անարդարորեն է մինչև այժմ մեղադրվել այդ դեպքերի համար։ Դեն Պուֆանը պարզ հասկացրել է կուսակցության ղեկավարներին, որ իր հորը «քավության նոխազ» չդարձնեն։

Ցզյան Ցեմինի համախոհները այդ ելույթը ընդունել են որպես անձնական հարձակում իրենց վրա։ Երբ նրանք այդ ելույթի գրավոր օրինակը պահանջեցին, ասոցիացիայի ղեկավարներն, այնուամենայնիվ, զգույշ գտնվեցին այնտեղից կրճատելու Տյանանմենի վերաբերյալ հատվածը, որպեսզի հետագայում այն չօգտագործվի Պուֆանի դեմ։ Ասոցիացիայի այս դիրքը կտրուկ փոփոխություն է առաջացրել Դեն Սյաոպին-Ցզյան Ցեմին հարաբերություններում։ Ցեմինի առաջխաղացումների պայմաններում Դեները Պուֆանի կարիքն ունեն իրենց հետագա պայքարը «արթուն» պահելու համար։ Հայտնի է դարձել նաև, որ Դեն Ռոնը իր 15-ամյա դուստրը ընդունել է տվել Սան Ֆրանցիսկոյի մոտիկ գտնվող մասնավոր մի դպրոց, «մի բան պատահելու դեպքում դրսում մարդ ունենալը լավ է» սկզբունքով։

Դեները սկսել են նախազգուշական միջոցների դիմել։ Թե ինչպես կընթանա պայքարը, ցույց կտա ապագան։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Դեն Սյաոպինի զավակները նախազգուշական միջոցների են դիմում

Չինաստանն իր լայնածավալ տարածքով, բազմամիլիոն բնակչությամբ և հսկայական կարողություններով միշտ էլ հետաքրքրել է միջազգային մամուլին և գտնվել նրա ուշադրության կենտրոնում։ Անդրադառնալով «30-ական թվականների արշավանքների» տարեդարձին նվիրված հանդիսություններին Դեն Սյաոպինի բացակայությանը, «Նյուզուիք» շաբաթաթերթը նոյեմբերի 4-ի համարում քննության է առել անկողնում գամված երկրի ղեկավարին հաջորդող սերնդի հոգսերը։ Ինչո՞վ են զբաղված նրա զավակները։ Գործունեության ի՞նչ հեռանկարներ ունեն նրանք ներկա անընդհատ փոփոխվող ժամանակների պայմաններում։ Ստորև այդ հոդվածը ներկայացնում ենք քաղվածաբար

ՅՈՒՆԻՍԵՖ

Երեխաներն ամենուր են էժան աշխատուժ

ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամը՝ Յունիսեֆը, որը ստեղծվել է 1946 թվականի դեկտեմբերի 11-ին, իր հիմնադրման 50-րդ տարեդարձի օրը Լոնդոնում հրապարակեց հաշվետվություն նվիրված երեխաների վիճակին։ Պարզվում է, որ 7-ից 14 տարեկան 250 միլիոն երեխաներ են ստիպված աշխատել [illegible] և հաճախ այդ աշխատանքը կատարվում է անմարդկային պայմաններում։ ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի Բրազիլիայի բաժանմունքի նախագահը Լոնդոնում տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում հայտնեց, որ իր երկրում 7-ից 17 տարեկան 8 միլիոն երեխա է օգտագործվում որպես էժան աշխատուժ։ Հնդկաստանում վատ է աղջիկների վիճակը, որոնցից 800 հազարը գրանցված է որպես տնային աշխատող, սակայն նրանց իրական թիվը զգալիորեն մեծ է։ Այդ աղջիկներից շատերը սեռական բռնությունների են ենթարկվում [illegible]։ Յունիսեֆի հաշվետվությունում նշված է, որ [illegible] 1 միլիոնից ավել աղջիկների հարկադրում են զբաղվել [illegible]։ ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի Գերմանիայի բաժանմունքի նախագահ Ռայնհոլդ Շյուգենվայդը հայտարարեց, որ [illegible] է այն կարծիքը, թե մանկական աշխատուժն օգտագործվում է միայն աղքատ և չզարգացած երկրներում։ Մեծ Բրիտանիայում, օրինակ, [illegible] աշխատում են մինչև 11 տարեկան երեխաների շուրջ [illegible], և մինչև 15 տարեկան [illegible]։ Իսկ ԱՄՆ-ում, Յունիսեֆի այդ երկրի ներկայացուցչի՝ [illegible] մամուլի ասուլիսում հայտնած տվյալների համաձայն, 6 տարեկանից փոքր տարիք ունեցող ավելի քան 6 միլիոն երեխա աղքատության մեջ է ապրում, իսկ շուրջ 5 միլիոնը [illegible]։ [illegible] ԱՄՆ-ում [illegible] այլ բան են հասկանում, քան աշխարհի այլ երկրներում, սակայն [illegible]։ Մեծ Բրիտանիայում էլ ոչ բոլոր երեխաներն են [illegible] աշխատում։ [illegible] ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի աշխատակիցները [illegible] միջոցներ ձեռնարկել երեխաների կյանքի նյութական և սոցիալական պայմանները լավացնելու համար, որի դեպքում [illegible] մանկական աշխատուժի օգտագործումը, [illegible] երեխաների նկատմամբ [illegible]։ Յունիսեֆը շատ կարևոր է համարում բոլոր նորածինների [illegible]։ Մանկական հիմնադրամը [illegible] 140 երկրներում, համարում է, որ պետք է [illegible] մանկական աշխատուժի [illegible] միջազգային [illegible]։ [illegible] Յունիսեֆը [illegible] Գերմանիայում, օրինակ, [illegible] տարեկան [illegible] 100 միլիոն մարկի [illegible], իսկ [illegible] 9 միլիոն մարկ միայն։

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

[illegible]

Մեծ Բրիտանիա. Պահպանողականները պարտություն կրեցին

ԼՈՆԴՈՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Եւս մեկ պարտություն են կրել Մեծ Բրիտանիայի պահպանողականները խորհրդարանի [illegible] ընտրությունների ընթացքում, որոնք տեղի են ունեցել [illegible] ընտրատարածքում։ [illegible] թեկնածու Ջեֆ Էնիսին [illegible] ստանալ ընտրողների ձայների ավելի քան 77.6 տոկոսը։ Մինչդեռ պահպանողականների ներկայացուցիչ Ջեյն Էլիսոնը հավաքել է ձայների միայն 6,8 տոկոսը։

Եվրաբանկը 12 միլիոն դոլար հատկացրեց Վրաստանին

ԼՈՆԴՈՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Վերակառուցման և զարգացման Եվրաբանկը շարունակում է [illegible] ֆինանսական օգնություն ցույց տալ Վրաստանին, նրան 12 միլիոն դոլար հատկացնելով միջին և փոքր [illegible] աջակցելու ազգային ծրագրի իրագործման համար։ Այդ մասին հաղորդել է Եվրաբանկի Լոնդոնի կենտրոնակայանի մամուլի ծառայությունը՝ [illegible] Վրաստանի ֆինանսական հատվածի [illegible]։ [illegible] Եվրաբանկի [illegible]։ Վրաստանի [illegible] մինչև 75 հազար, [illegible] ոչ ավել 50 տոկոսը։

Ալժիրի ռազմատենչ արմատականները շարունակում են մոլեգնել

12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, VOA, BBC։ Ալժիրի իշխանությունները հաղորդում են, որ ռազմատենչ մահմեդականները մայրաքաղաքից 40 կմ դեպի հարավ [illegible] 20 և վիրավորել 7 մարդ։ [illegible] Այդ [illegible] Ալժիրում [illegible] «Ազատագրության իսլամական ճակատ» կազմակերպության [illegible] Անվար Հադդամ։

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երեկ Արտասահմանյան երկրների հետ համագործակցության և մշակութային կապերի հայկական ընկերության դահլիճում բացվեց Ջուզեպպե Վերդիին նվիրված փառատոն, որը տևելու է 1 ամիս՝ դեկտեմբերի 13-ից մինչև հունվարի 22-ը։ Ըստ կազմա- րի մասնակցությամբ (դեկտեմբերի 24-ին, 26-ին, հունվարի 15-ին, 17-ին, 21-ին ժամը 12-ին) և լսարանային ցուցահանդես «Վերդին հայ բեմում»։ Փառատոնն ընդգրկում է մոտ 40 մասնակցի, ովքեր կներկայացնեն բազմաթիվ դերերգեր Վերդիի 18 օպերաներից։

Զաքիյանը, Արա Ավանյանը, Գայանե Գեղամյանը, Արկադի Մարտիրոսյանը, Աննա Շիրոյանը։ Թեև ամենավերջին նորաստեղծ մանկական երգչախմբի կույրը միայն ուսակվեց իբրև անակնկալ, բայց ճիշտ կլինի դա հայտարարել նախավերջին կատարումից առաջ։ Ա-

Viva, Verdi!

Դեկտեմբերի 13-ից հունվարի 22-ը Վերդի փառատոն Երևանում

կերպը համերգավար Ռաֆայել Հակոբյանցի։ Հայաստանում առաջին անգամ անցկացվող Վերդի փառատոնի գաղափարը հղացվել էր դեռևս 1 տարի առաջ, երբ նույն դահլիճում անցկացվեցին դասական երաժշտության «Զարթոնք» փառատոնը, ապա Բեթհովեն մեներգիչների հանրապետական առաջին մրցույթ-փառատոնը։ Վերդի փառատոնն հենց 96-ին անցկացնելու առիթը դարձավ կոմպոզիտորի մահվան 95-ամյակը։

Փառատոնը կազմակերպել են «Հայաստան-Իտալիա» և Արտասահմանյան երկրների հետ համագործակցության և մշակութային կապերի հայկական ընկերությունները։ Մասնակիցները ոչ միայն բազմաթիվ մրցույթների դափնեկիրներ են, ճանաչված կատարողներ, Ազգային օպերային թատրոնի մենակատարներ, այլև Կոմիտաս կոնսերվատորիայի ուսանողներ։ Փառատոնի շրջանակներում համերգներ, որոնք անցկացվում են դեկտեմբերի 18-ին, 21-ին, 23-ին, 24-ին, 25-ին, 26-ին, 27-ին, հունվարի 15-ին, 17-ին, 20-ին, 22-ին ժամը 14-ին, Վերդիի օպերաների տեսաֆիլմերի ցուցադրում աշխարհահռչակ կատարողնե

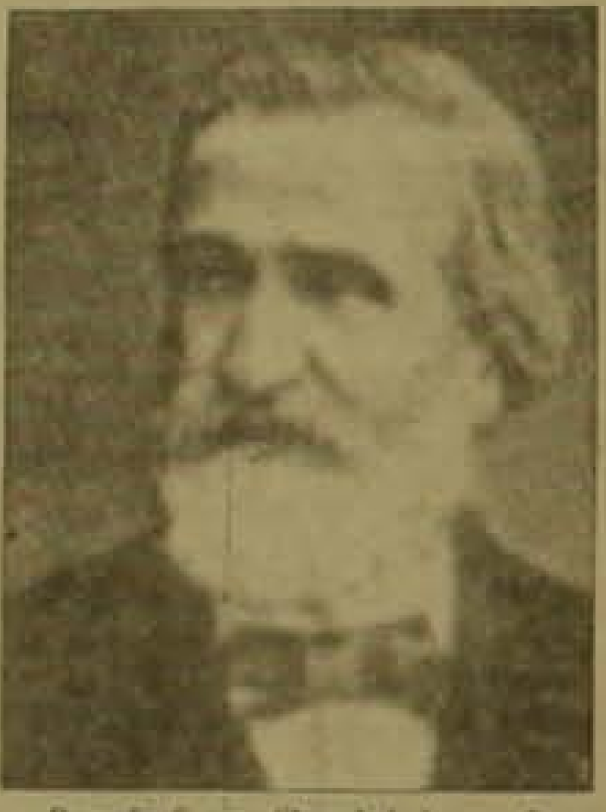

Բազմաթիվ օր ենթադրելի էր, որ նախատեսված դահլիճն ի վիճակի չէր տեղավորել Վերդիի բոլոր երկրպագուներին։ Պրն Հակոբյանցը չբացառեց, որ փառատոնի հետագա օրերն ավելի մեծ Հայկական դահլիճում կարող են անցկացվել։

Երեկ բացման օրը, երգեր ունեցան Եղիշե Մանուչարյանը, Լիլիթ Գրիգորյանը, Կոնստանցիա Սիմոնյանը, Նաիրա Աբրահամյանը, Գոհար Մինասբեկյանը, Իրինա

ռանս Դավթյանի էլեոնորան («Ճակատագրի ուժը») հուզիչ էր առաջին օրվա ամենատպավորիչ բնիան։

Թեև առանձին կատարներ խոսափես հնարավորություն ընձեռեցին համերգավարին ափսոսանք հայտնել, թե «ճանաչումն ավաղ լինում է այն ժամանակ, երբ գնում են արտասահման և վերադառնում», բայց ընդհանուր առմամբ անվիճելի է, որ մեր կատարողական ներուժն ունեցող երգիչ-երգչուհիների միջոցով դրսևորվում է օպեր բեմ բարձրանալու «խմբագրվելը»։ Ակնհայտ էր (նաև զարմանալի), որ ճաշերին դրսևորում էր անհրաժեշտ արտիստիզմը, բեմական կուլտուրա, կարճիրների կարծիքով, նաև իտալերենի ճիշտ հնչյունը։ Ի դեպ, Երևանում անցկացվող փառատոնը ենթադրում էր 2 լեզվի կիրառում՝ հայերեն և իտալերեն։ Առաջինն խոսում բացակայում էր համերգային համարների հայտարարելիս և անշուշտ «հասկանալի» պատճառով երաժիշտները դեռևս անսասան ռուսախոս են։ Ինչևէ, հուսանք, որ 1 ամիս տևող Վերդիի փառատոնի հետագա օրերին նշված վրիպումները կշտկվեն։

Ա. Հ.

Բրավո, Համլետ Պապյան

Վիեննայի Շտատս օպեր թատրոնի երգչուհի Համլետ Պապյանի կատարողական արվեստը բարձր գնահատականի է արժանացել Վաշինգտոնում։ Դեռևս ամիսներ առաջ հայտարարված հյուրախաղերը դրական արձագանքներ են բերել ամենի կողմի օպերային արվեստի երկրպագուների վրա։ Պլասիդո Դոմինգոյի ղեկավարած Վաշինգտոնի օպերային թատրոնում ներկայացված Պուչինիի «Բոհեմում» Համլետ Պապյանի կերտած Միմին հիացրել է ոլորտի մասնագետներին։ Քննադատների կարծիքով բարձր գնահատականի է արժանացել նրա ձայնը, արտահայտած «Վաշինգտոն փոստում», որից «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանը մեջբերում է հետևյալը. «Համլետի ձայնի համաչափ լայն դիապազոնը և հեղինակի յուրահատկությունը վկայում են երգչի ավելի փայլուն հեռանկարների մասին»։

Համլետ Պապյանն այսօր ներկայանում է «Եվրոպայի օպերային կյանք»։ Այդպես է բնութագրում երաժշտական ուսանողական «Սեզոնը» ամսագրի խմբագրական հանձնախմբից մեկը ծանոթացնելով տպագրելով Համլետի հետ։ Այն հանդիսատեսի կներկայացնենք մոտ օրերս։

Զառլզ իշխանը ծափահարում է Պլասիդո Դոմինգոյին

ԼՈՆԴՈՆ, 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌՈՅԹԵՐ- ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Օպերայի աշխարհահռչակ երգիչ Պլասիդո Դոմինգոն (աջից) Մեծ Բրիտանիայի գահաժառանգ իշխան Չառլզի (ձախից) և սըր Ջերեմի Իսաակսի հետ։ Վերջինս գլխավոր տնօրենն է Լոնդոնի Արքայական օպերային թատրոնի, որտեղ 25 տարի առաջ՝ 1971 թ. դեկտեմբերի 8-ին, Դոմինգոն առաջին անգամ ելույթ է ունեցել։ Այդ 25-ամյակի առթիվ Դոմինգոյին շնորհվեց արծաթե մեդալ թագաժառանգի կողմից։

Դավիթբաշենում մանկապատանեկան մշակույթի կենտրոն

«Սինան սար» մանկապատանեկան մշակույթի կենտրոնը գործում է Երևանի Դավիթբաշեն թաղամասում։

Նորաստեղծ օջախն ունի 15 գեղարվեստական խմբակ, որտեղ ուսանում են 4-18 տարեկան տղաներ ու աղջիկներ։ Ընդամենը մի քանի ամսվա ստեղծագործական կյանք ունեցող այս կենտրոնը շնորհակալ երեխաների և ստուդիայի տնօրեն Արմեն Սիմոնյանի համատեղ ջանքերի շնորհիվ հասցրել է արդեն քանի անուն ձեռք բերել։ Դեկտեմբերի 9-ին կայացավ երգի-պարի խմբի առաջնելույթը։ Նախորդ ավարտից հետո ելույթ ունեցան երկարամյա մշակույթի վաստակավոր և «Մոնթե-101» թատրոն-ստուդիայի ներկայացումները, որոնք նորաստեղծ ստուդիայի սաներին և տնօրենին մաղթեցին ստեղծագործական հաջողություններ

ՍԱՐԳԻՍ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Համշնախումբը կվերակենդանացնի Երվանդ Տեմիրճյանի հիշատակը

Կահիրեում (Եգիպտոս) հրատարակվող «Արև» օրաթերթից տեղեկանում ենք, որ դեկտեմբերին լրացել է եգիպտահայ առաջին գեղանկարիչ Երվանդ Տեմիրճյանի (1870-1938) ծննդյան 100-ամյակը։ [illegible]

հանելու այնպես կոչված աբեղայական (օրիենտալիս) ոճի արվեստագետներին, որոնց թվում մեծ է դասել նաև Երվանդ Տեմիրճյանին։

Այս ցուցադրություններից և տաղանդավոր արվեստագետի հիշատակը հավերժացնելու ձեռնարկություններից կենտրոնացել է մի հանձնախումբ, [illegible] Տեմիրճյանի ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը, որն է մի կերպի վար ոլորտի այն բոլոր գործերը, որոնք կհավաքի կինքի համայնքից։

Հ. Օ.

ԷԿՐԱՆ

Գերմանական հեռուստակայանը ցուցադրում է հայ ռեժիսորների կինոֆիլմերը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Գերմանական «Սաթ-3» հեռուստակայանն օրերս սկսել է հայկական կինոֆիլմերին նվիրված հաղորդաշար, որը կրում է «Ֆոկուս արմինիըն» ընդհանուր խորագիրը։ Թուրքական ՏՐՏ-4 հեռուստակայանը նույնպես ցուցադրում է այդ հեռուստակայանի հաղորդումները։

Առաջինը հեռուստակայանը ցուցադրել է կանադահայ անվանի ռեժիսոր Ատոմ Էգոյանի մրցանակ ստացած «Օրացույց» ժապավենը։ Ստամբուլի «Մարմարա» գրում է, որ թուրք հեռուստադիտողները ֆիլմը դիտել են հայերեն լեզվով և անգլերեն գրավոր թարգմանությամբ։

«Ֆրանկֆուրտեր Ալգեմայնե» թերթը դեկտեմբերի 6-ի իր համարում լայնորեն անդրադարձել է հայկական կինոֆիլմերի ցուցադրվելիք շարքին և մանրամասն տեղեկություններ հաղորդել դրանց մասին։

«Մարմարան» հաղորդում է նաև, որ մոտ օրերս կցուցադրվի Սերժին Ավլաճյանի և Մանֆրեդ Մանկի նկարահանած «Երգչախումբ» ֆիլմը, որը պատմում է դարասկզբին հայերի ապրած դժվար օրերի մասին։ 20-ականներին Փարիզում ապաստանած հազարավոր հայ գաղթականների հաջորդ սերունդը հիմնում է «Սիփան» և «Կոմիտաս» երգչախմբերը, որոնք տարիներ անց միավորվում են։

Անի Իմաստունյանը հանդես է գալիս Լոնգվուդ սիմֆոնիկի կազմում

Դեկտեմբերի 7-ին Բոստոնի (Մասաչուսեթս, ԱՄՆ) Ջորդըն Հոլ համերգասրահում «Բոհեմ» օպերայից հատվածներով հանդես է եկել տեղի «Բժշկական հասարակայնության նվագախումբ» հորջորջումին արժանացած Լոնգվուդ սիմֆոնիկը, որի անդամների մեծամասնությունն առողջապահության բնագավառի աշխատողներ են, որոնք հասարակական կարգով իրենց ժամանակն են տրամադրում և համերգներից ստացված եկամուտը փոխանցում տեղի բժշկությանը հարակից անշահութաբեր կազմակերպություններին։ Այս մասին հաղորդելով «Արմինըըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է նաև, որ սիմֆոնիկի մենակատարների թվում է հայազգի սոպրանո Անի Իմաստունյանը, որը Միմիի գլխավոր դերն է կատարում Պուչինիի վերոհիշյալ օպերայում։ Լոնգվուդ սիմֆոնիկի երաժշտական բաժնի տնօրեն Ֆրանցիսկո Նոյայի ղեկավարությամբ և տենոր Ռոբըրտ Բլոկի (Ռոդոլֆոյի դերում) կողքին, նա հանդես է եկել Չեխիայում և արժանացել արվեստագետների և ննադատների անվերապահ գնահատանքին։

Անի Իմաստունյանը ծնվել է Հայաստանում և ավարտել ինչպես Երևանի պետական համալսարանը, այնպես էլ Ռոմանոս Մելիքյան երաժշտական ուսումնարանը։ Իր երաժշտական կրթությունը շարունակելու նպատակով 1991-ին մեկնել է Տորոնտո (Կանադա), որտեղ ուսմանը զուգահեռ հանդես է եկել մի շարք օպերային ներկայացումներում։ Համերգներով ելույթ է ունեցել նաև Չեխիայում և Գերմանիայում։

«Բոհեմ» օպերայից ստացված եկամուտներից օգտվելու է երաժիշտ կատարողներին սատարող մի կազմակերպություն, որը երաժշտական ծրագրեր է ներկայացնում հիվանդանոցներում, ծերանոցներում, մանկապարտեզներում և վերականգնողական կենտրոններում։

Տ. Օ.

ԵՐԵՎԱՆ

Ճարտարապետական թանգարանում բացվեց Շմավոն Ազատյանի ցուցահանդեսը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հայաստանի ճարտարապետական թանգարանում բացվել է Շմավոն Ազատյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը, ուր ներկայացված են ճարտարապետի չափագրությունները, նախագծերն ու գծանկարները։

«Շմավոն Ազատյանը պատկանում է հայկական ճարտարապետական դպրոցի այն սանների թվին, որոնք կարողացան զուգակցել դրական նախագծումը գիտահետազոտական աշխատանքի հետ», դեկտեմբերի 13-ին ցուցահանդեսի բացման իր խոսքում ասաց ճարտարապետ Վարազդատ Հարությունյանը։ Ըստ նրա, Ազատյանի գործերը կատարված են ու կերպական նրբությամբ։ Շմավոն Ազատյանի նախագծերի իրականացումներից մեկն է Մերգելյան հաշվիչ մաթեմատիկական մեքենաների ինստիտուտի ամբողջ համալիր կառույցը։ Նրա ղեկավարությամբ 1988 թ. երկրաշարժից հետո աշխատանքներ են կատարվել Գյումրիում և Վանաձորում։

Ազատյանի մահից հետո 1994 թ. անավարտ է մնացել նրա դոկտորական թեզը՝ նվիրված հայկական ճարտարապետության։ Ճարտարապետի գործը շարունակելու է նրա որդին Արմեն Ազատյանը։

Նոր նվիրատվություն պատմության թանգարանին

Հայաստանի պատմության պետական թանգարանը հարստացավ ևս մի նվիրատվությամբ։ Հայաստանում գործող Ամերիկայի գյուղատնտեսության դեպարտամենտի «Իսթեռնը» ծրագրի շրջանակներում բացված մարքեթինգի աջակցության գրասենյակի բիզնեսի մասնագետներից Վարդան Էլզաբյանն օրերս թանգարանին հանձնեց Արևմտյան Հայաստանի պատմաճարտարապետական հուշարձանների և բնապատկերների հարյուրից ավելի գունավոր լուսանկար, որ պատկերահանել էր Աղթամար, Դարա, Անի, Իգդիր, Վան, Արթամար, Դաղվան, Մուշ, էրզրում կատարած գործնական այցի ընթացքում։ Նվիրատվության անբաժան մասն են նաև երկրից բերված հողն ու ջուրը, որ իրենց առանձնակի տեղն ունեն թանգարանում բացված էլզաբյանի ֆոնդում։

Հիմք դրվեց մի նոր համագործակցության և ի նշան երախտագիտության, թանգարանի տնօրենությունն իր շնորհակալագիրը հանձնեց։

ՆԱԻՐԱ ՂԱՆԱՅԱՆ,
Հ ՊԹ օփիսորի պատմության թանգարանի տնօրենի տեղակալ

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Շտեֆի Գրաֆ. «Թենիսը իմ կյանքում ամենակարեւորը չէ»

Միջահասակ, շիկահեր կին, որը պաշտում է մեքենա քշել, չի սիրում ծախսել, սիրահարված է տղամարդկանց եւ Ռուսաստանին

ՀՐԱՉՅԱ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Շտեֆի Գրաֆը ճանաչվել է տարվա լավագույն թենիսիստ ինչպես կանանց, այնպես էլ տղամարդկանց մեջ:

Վերջին տարիներին Շտեֆի Գրաֆի անունը մամուլում հաճախ հայտնվում էր կապված դատավարության հետ, որի գլխավոր հերոսներն էին դարձել անվանի թենիսիստուհին եւ նրա հայրը՝ Պետերը, իրենց եկամուտները հարկային տեսչությունից թաքցնելու համար: Մինչդեռ միայն այս տարի Շտեֆի Գրաֆը, հանդես գալով մոլորակի տարբեր երկրների խաղահրապարակներում, վաստակել է 2 մլն դոլարից ավելի գումար:

Չնայած, լրագրողների շրջանում Շտեֆին բավականին ձանձրալի զրուցակցի համբավ ունի եւ հազվադեպ է անկեղծանում մինչեւ վերջ, գերմանացի մարզական լրագրող եւ հրատարակիչ Հանս-Դիտեր Շյուտտը փորձել է կազմել հանրահայտ թենիսիստուհու դիմանկարը, հենց իր՝ Շտեֆիի բառերով: Դրա համար ստիպված էր «քրքրել» հարյուր-հազարավոր մեջբերումներ մարզուհու տարբեր հարցազրույցներից: Սակայն, աշխատանքը հետաքրքիր ստացվեց. առաջին անգամ թենիսիստուհին ընթերցողներին ներկայացավ որպես հետաքրքիր եւ ոչ սովորական անձնավորություն: Ներկայացնում ենք հատվածներ Շյուտտի Super star Steffi Graf գրքից:

Ավտոմեքենաներ. Պաշտում եմ մեքենա վարելը: Ես ուղղակի երջանիկ էի, երբ 18 տարեկանում առաջին Opel-ը ստացա հովանավորիցս: Հանդուգն չեմ, բայց ասում եմ շարժի հե[...]ամ քարշ գալը: Գերմանացի ավտոբաններն ինձ թանկ են ամերիկացի հայ-վեերից (ավտոսիրողներ – Հ. Ն.) ոչ թե հայրենասիրական նկատառումներով, այլ, ուղղակի, Նահանգներում ես երբեք չեմ վստահում զուգահեռ ընթացող մեքենաների վարորդներին՝ հաճախ պատահում են խուլիգաններ, որոնք ամեն գնով ուզում են փորձել նյարդերդ:

Բարեկամը (Գրաֆի մոտ ընկերը). Միխայելը իմ եղբոր լավ բարեկամն է, նրանք գործընկերներ են, միեւնույն մարզաձեւով են զբաղվում (երկուսն էլ ավտոարշավորդ են), նա իմ մոտ ընկերն է: Նա հիանալի զրուցակից է, որի հետ կարող եմ կիսվել այն ամենի մասին, ինչը հուզում է ինձ: Սակայն, մեր հարաբերությունների մասին բլբլոցը մամուլում համեմված է ամենազզվելի մանրամասնություններով եւ հիմարություններով: Բամբասանքները քիչ թե շատ հայտնի յուրաքանչյուր անձնավորության կյանքի անխուսափելի ուղեկիցն են: Միայն ափսոս, որ այդ ամենը տարածվում է միլիոնավոր տպաքանակներով:

Ընկեր. Հիանում եմ Բորիսով: Նա այնքան շատ գործ է կատարել գերմանական թենիսի եւ, ընդհանրապես, մեր սպորտի համար: Սակայն, բարկանում եմ, երբ որոշ լրագրողներ փորձում են համեմատել մեզ՝ ով է ավելի ուժեղ, հայտնի, հմայիչ եւ այլն: Իմ կարծիքով դա նոնսենս է: Իսկ երբ Ուիմբլդոնի երկու գերմանացի չեմպիոնների շուրջ համընդհանուր հիացմունքի ալիքը հանդարտվեց, մեզ սկսեցին գրգռել միմյանց դեմ: Այդ ժամանակ ես ու հայրս հանդիպեցինք Բորիսին եւ նրա մենեջեր Իոն Ցիրիակին ու պայմանավորվեցինք, որ մեզանից ոչ մեկը այնպիսի հայտարարություններ չի անի մամուլում, որոնք կօգտագործվեն մեզ վարկաբեկելու համար:

Մարզասերները. Նրանցից շատերը աննորմալ են: Մեկից ոչ մի կերպ չեմ կարողանում պոկվել: Մի անգամ Փարիզում նա ինքնաթիռ վարձեց եւ սավառնելով, երկնքում գունավոր փոշիով գրեց. I love you, Steffi Graf. Dakkota. Դակոտան նրա անունն է:

Ցավը. Երբ հեռուստացույցով դիտում եմ, թե ինչ է կատարվում աշխարհում, ինչպես են միլիոնավոր երեխաներ սովահար լինում միայն նրա համար, որ իրենց չի վիճակվել ծնվել «արեւոտ» կողմում՝ ինքս ինձ հարցնում եմ, ինչո՞ւ եմ, ըստ էության, արժանացել նման բարեկեցիկ

ՇՏԵՖԻ ԳՐԱՖ. ծնվել է 1969 թվականի հունիսի 14-ին Գերմանիայի Բրյուլ քաղաքում: Բնակվում է Բրյուլում եւ Նյու Յորքում (ԱՄՆ): Հասակը՝ 175 սմ: Քաշը՝ 59 կգ: Աջլիկ է: WTA Typ-ի մրցաշարերին մասնակցում է (արհեստավարժի կարգավիճակով) 1982 թվականից: Մարզիչն է Հայնց Գյունտհարդը: Շահել է WTA-ի եւ «Մեծ սաղավարտի» 102 մրցաշար (ներառյալ 1988 թ. օլիմպիական խաղերը): «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում լավագույն արդյունքներն են. 1988 թ. «Մեծ սաղավարտի» տիտղոսակիր է: 1988-90/94 թթ. Ավստրալիայի չեմպիոնուհի: 1987-88, 93, 95-96 թթ. Ֆրանսիայի չեմպիոնուհի: 1988-89, 91-93, 95-96 թթ. Ուիմբլդոնի չեմպիոնուհի: 1988-89, 93, 95-96 թթ. ԱՄՆ չեմպիոնուհի: 1996 թ. WTA աշխարհի առաջնության հաղթող: Մենախաղերում բարձրագույն գործակիցն է՝ 1 (1995 թվականի օգոստոսի 15-ից առաջատարությունը կիսում է Մոնիկա Սելեշի հետ): 1996 թ. մայիսի 13-ին Գրաֆը գերազանցեց Մարտինա Նավրատիլովայի ցուցանիշը, համաձայն որի վերջինս 331 շաբաթ առաջին տեղն էր գրավում համաշխարհային դասակարգման աստիճանակարգում: «Չեմպիոնուհիների հավերժ ցուցակում» 3-րդ տեղն է զբաղեցնում շահած մրցաշարերի քանակով (Մ. Նավրատիլովայից՝ 167 եւ Կ. Էվերտից՝ 157 հետո): Թենիս սկսել է խաղալ 4 տարեկանից: Առաջին մարզիչը հայրն է՝ Պետերը: Սիրում է կենդանիներ, երաժշտություն, հրապուրված է լուսանկարչությամբ:

կյանքի: Երբ ոտքի տակ ես տալիս աշխարհը եւ քո աչքերով տեսնում անարդարությունները, սիրտդ ցավում է, սկսում ես տանջվել մեղքի զգացումից: Ինձ փորձում են համոզել, որ այդ ամենը սուր եմ ընկալում, քանի որ գերմանուհի եմ: Բայց ես այդպես չեմ կարծում:

Գյունտհարդը (Գրաֆի մարզիչը). Հայնցը ամեն ինչում կատարելություն է փնտրում եւ այդ ձգտման մեջ կորցնում ժամանակի զգացողությունը: Սկզբում այնքան էի տարվում նրա մարզումներով, որ հաջորդ օրը բոլոր մկաններս ցավում էին:

Հայնցի շնորհիվ ես նոր հետաքրքրություններ ունեցա՝ գոլֆ, բիլիարդ, սերֆինգ: Նա հիանալի զրուցակից է, կարող է շեղել թենիսի մասին մտքերից, երբ դա անհրաժեշտ է: Լոնդոնում մենք հաճախ ենք միասին այցելում համերգներ, թատրոն, ընթրում ենք: Մինչ նրան հանդիպելը չէի կարծում, որ աշխարհը կարող է այդքան բազմազան եւ հետաքրքիր լինել:

Դրամները. Չեմ սիրում ծախսել, բացառությամբ, երբ դա անում եմ բարեկամներիս համար: Իհարկե, գիտեմ, որ շատ հարուստ եմ: Սակայն գիտեմ նաեւ, թե աշխարհում ինչքան չքավորություն կա: Այս միտքը ինձ անընդհատ ստիպում է մտածել:

Կարծում եմ, որ թենիսիստների վճարման համակարգը արդարացի է: Նրանց վաստակը արդարացված է, եթե հաշվի առնենք, թե ինչպես է ծաղկում այսօր թենիսի բիզնեսը: Շատերը չեն պատկերացնում, թե ինչ աշխատանք է թափված այդ «կրկեսի» կուլիսների ետեւում:

Կանայք. Հիմնականում, ինձ շրջապատում են տղամարդիկ՝ բարեկամներս եւ ընկերներս: Կանանց թենիսում շատ սուր է զգացվում մրցակցությունը, մինչդեռ տղամարդկանց մոտ, ինչպես նկատել եմ, դա այնքան էլ նկատելի չէ: Խոշոր մրցաշարերում թենիսիստուհիները հանդիպում են միայն հանդերձարաններում: Բայց դա զրույցների վայր չէ, իսկ խաղից առաջ կամ հետո տիրող հոգեվիճակը չի տրամադրում խոսակցության:

Լրագրողները. Նրանցից շատերը հասկանում են թենիսը եւ, նույնիսկ, երբ քննադատում են, մնում են չափավոր: Բայց շատերն էլ ինձ զարմացնում են, յուրաքանչյուր պարտությունից հետո գրելով «նոր ժամանակաշրջան սկսվելու» մասին՝ նույնիսկ, եթե անհաջողությանս նախորդել են 30 հաղթանակներ: Իսկ երբ երկար չես պարտվում, նրանք կրկին դժգոհ են: Այդ դեպքում գրում են «խաղահրապարակում տիրող ձանձրույթի» մասին եւ ինձ «թենիսի մեքենա» են անվանում:

Նախաճաշը. Իմ նախընտրած նախաճաշը ելակով թարմ բուլկիներն են:

Գեղարարությունը (կոսմետիկա). Չեմ սիրում ներկվել, քանզի մակիյաժը ինձ կաշկանդում է, թեեւ, մայրս ասում է, որ մի քիչ կոսմետիկան ինձ չէր խանգարի: Չէի ասի, թե լրիվ անտարբեր եմ արտաքինիս նկատմամբ: Պարզապես, չեմ սիրում գրգռիչ, մարտահրավեր նետող արտաքին ունենալ:

Խոհանոց. Լավ տնտեսուհի չեմ, այդ պատճառով էլ հազվադեպ եմ հայտնվում խոհանոցում: Դրա համար, պարզապես, ժամանակ չեմ ունենում: Բայց, լավ բարեկամիս համար կարող եմ որեւէ բան պատրաստել, ասենք՝ ցյուրիխյան սալաթ: Այնուամենայնիվ, գերադասում եմ նրա հետ նստել ռեստորանում:

Անձը. Շատ մռայլ մարդ եմ: Դա դժվար է բացատրել, բայց հեշտությամբ եմ տրվում տխրությանը եւ վհատությանը: Հազվադեպ եմ բարձրացնում սենյակիս վարագույրները՝ դրանք միշտ իջեցված են: Եվ, ընդհանրապես, չգիտեմ ինչու, սիրում եմ խավար եւ աղջամուղջ: Տանս ամբողջ կահույքը սեւ գույն է: Կարճ ասած, գորշ անձնավորություն եմ...

Անձնական կյանքը. Այս ոլորտը իմ համար սուրբ է, կողմնակի անձանց մուտքն այնտեղ խստիվ արգելված է: Ես անտարբեր եմ՝ դա թղթակիցներին դուր է գալիս, թե ոչ:

Սիրում եմ ...ծովը ձմռանը, քիչ խոսող մարդկանց, դասական ռեստորաններ, խոտի եւ հողի բույրը անձրեւից հետո:

Չեմ սիրում երեկույթներ, սնոբեր, հարցազրույցներ, ծամոն, ինքնագրերի «որսորդներին», հերթեր, ֆուտբոլային ֆանատներին, պարգեւատրման արարողություններ, պաշտոնական ճաշկերույթներ եւ բաժակաճառեր:

Մայրս մեր ընտանիքի հանգստության բեւեռն է: Նա կատարում է ամենադժվար աշխատանքը:

Աղոթք. Աղոթում եմ ամեն երեկո: Կարող եմ ասել, որ հավատացյալ եմ: Ի դեպ, կաթոլիկուհի եմ:

ՇԱԽՄԱՏ

Լաս Պալմասի գերմրցաշարում երկիշխանություն

Իսպանիայի Լաս Պալմաս քաղաքում անցկացվեցին շախմատի միջազգային գերմրցաշարի 4-րդ տուրի հանդիպումները: Մրցաշարին մասնակցում են մոլորակի առաջատար շախմատիստները: ՖԻԴԵ-ի գծով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը խաղաղ ելքով ավարտեց մրցամարտը Վլադիմիր Կրամնիկի հետ: Բուլղարացի Վեսելին Թոփալովը զիջեց ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկին: Արհեստավարժ շախմատային ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը ոչ-ոքի խաղաց հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդի հետ:

Այս տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակում երկիշխանություն է: Առաջին տեղը կիսում են Կասպարովը եւ Անանդը, որոնք 2.5-ական միավոր են վաստակել:

ՀԵԾԱՆՎԱԶՔ

Նախապատրաստվում են մոսկովյան մեկնարկին

Հայ մարզիկները վերջին տարիներին միջազգային լուրջ մրցափորձի խիստ պակաս են զգում: Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնեցին, որ Ծաղկաձորի օլիմպիական մարզաբազայում ուսումնամարզական հավաք են սկսել հեծանվային սպորտի Հայաստանի ազգային հավաքականի անդամները, որոնք մարզիչ Ալբերտ Աթոյանի գլխավորությամբ նախապատրաստվում են հունվարին Մոսկվայում կայանալիք մարզաձեւի Ռուսաստանի ձմեռային բաց առաջնությանը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Վեան ՖԻՖԱ-ի թեկնածու «Ազնիվ խաղ» մրցանակի

Ինչպես «Ազգի» վերջին համարներից մեկում նշել էինք, եվրոպական չեմպիոնների լիգայի խմբային պայքարի նախավերջին փուլի «Պորտո»-«Միլան» խաղում տեղի միջադեպ էր պատահել, որին մասնակցել էին «Միլանի» հարձակվող Ջորջ Վեան եւ «Պորտոյի» ավագ Ժորժե Կոստան: Հիշեցնենք, որ իտալական ակումբի աֆրիկացի հարձակվողը գլխով հարվածել էր «Պորտոյի» հարձակվողի քթին եւ ջարդել: Ինչպես հաղորդում է նորությունների պորտուգալական Լուզա գործակալությունը, Կոստան ոստիկանություն է դիմել Վեայի դեմ բողոքով, որը կարող է ավարտվել դատական գործով:

Միաժամանակ, ինչպես հաղորդում է «Ինթերնեյշնլ հերալդ տրիբյուն» օրաթերթը, ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ժոաո Ավելանժը օրերս հայտարարել է, որ անձամբ ներկայացնելու է Ջորջ Վեային որպես «Ֆեյր փլեյ» (ազնիվ խաղ) ամենամյա մրցանակի թեկնածու, թեեւ որոշման վրա ինչ-որ չափով ստվեր է գցում վերոհիշյալ միջադեպը:

Իտալական մարզական «Գացետտա դելլո սպորտ» օրաթերթը, վկայակոչելով Ավելանժին, նշել է, որ միջադեպի պատասխանատուն Ժորժե Կոստան է եղել, որի սադրանքի արդյունքում Վեան հարվածել է պորտուգալացուն, արդյունքում «Պորտոյի» հարձակվողը մնացել է ջարդված քթով:

«ՖԻՖԱ-ն լիբերիացուն ընտրել է որպես 1996 թվականի «Ֆեյր փլեյ» թեկնածու եւ չի պատրաստվում փոխել որոշումը», — ասել է ՖԻՖԱ-ի նախագահը: «Միջադեպը լոկ [illegible] չի կարող ցնցել կամ որեւէ ձեւով ազդել Վեայի տասնամյա ֆուտբոլային կենսագրության, յուրաքանչյուր մրցությունում եւ խաղադաշտում նրա օրինակելի եւ անձնվեր պահվածքի վրա»: Ինչպես նշում է թերթը, Կոստան մասնավոր [illegible] անվայելուչ արտահայտություններ է թույլ տվել սեւամորթ ֆուտբոլիստի հասցեին, որի պատասխանն երկար սպասել չի տվել: Հիշեցնենք, որ միջադեպի պատճառով Վեան որակազրկվել է մեկ խաղով՝ մինչեւ հատուկ հանձնաժողովի [illegible]:

Ա. Մ.

Կորել է

Սուսաննա Սամվելի Պետրոսյանի դիպլոմը (N 032556) տրված 08. 07. 1979 թ. Երեւանի թիվ 1 բժշկական ուսումնարանից:

Հայտարարություն

Դեկտեմբերի 17-ին, ժ. 14.00-ին Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնի շենքում տեղի կունենա հանդիսություն, նվիրված Հայ Յեղափոխական Դաշնակցության 106-ամյակին:

Մուտքն ազատ է:

ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Գ. Մ.

Շնորհակալություն

Քաղաքացիի Անգին Վարդանյանն իր երախտագիտությունն ու անկեղծ մաղթանքներն է ուղղում 8-րդ հիվանդանոցի աչքի վիրահատման բաժանմունքի վարիչ, բժիշկ Հակոբ Հմայակի Խաչատրյանին, նրա մարդկային, խոր մասնագիտական եւ հիվանդի նկատմամբ հոգատար վերաբերմունքի համար:

Կորել է

«ԳՐԻՆ» ՍՊԸ, գրանցված Սպանդարյանի շրջանում, վկայագիր թիվ 001180:

Հայտարարություն

«Գյուղատնտեսական մեծածախ շուկա» ծրագրի շրջանակներում Հայագրոբանկը գյուղմթերքների մեծածախ առեւտուր իրականացնելու նպատակով վարկեր է տրամադրում գյուղատնտեսական մթերքներ արտադրող եւ իրացնող անհատներին ու կազմակերպություններին 6000-ից մինչեւ 15000 ԱՄՆ դոլարի սահմաններում՝ անհրաժեշտ մեքենաներ եւ սարքավորումներ գնելու նպատակով:

Վարկավորման նախապայմաններից է համագործակցությունը Երեւանի մեծածախ շուկայի եւ հավաքման կետերի հետ:

Համագործակցության պայմաններին ծանոթանալ ցանկացողները կարող են դիմել ՀՀ գյուղատնտեսական մեծածախ շուկայի տնօրինությանը:

Հասցեն՝ Երեւան, [illegible], հեռախոս՝ 56-11-19

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՇՐՋԱՆ

Դեկտեմբերի 12-ը Չեչնիայում ոչ թե տոն է, այլ սուգ. ինչո՞ւ

(Սկիզբը էջ 1)

Այս նախապատմությունը հետևյալն է. 1980-ականների վերջին ակտիվացված ժողովրդավարության առաջին ալիքների վրա 1990-ի նոյեմբերի 23-ին Գրոզնիում կայացավ չեչեն ժողովրդի Համազգային համագումարի առաջին փուլը, որի ընթացքում ի հայտ եկան լուրջ հակասություններ կոմունիստական վերնախավի և նախատարր ազգային առաջնորդների միջև. Առանձնապես խանդի վառվում էր բոլոր եղած չեղած հնարավորություններով դիմադրելու իր արմատները. նախատարրները վճռական էին «Նոր Չեչնիայի» ձևավորման գաղափարը հաստատելու գործում: Այդ օրն ընդունվեց «Չեչնիայի Հանրապետության «Նոխչիչո» պետական անկախության մասին» դեկլարացիան, իսկ նոյեմբերի 27-ին Չեչենա-Ինգուշական Գերագույն խորհրդի նախագահությունը ստիպված և դրանով իսկ հավանություն էր տվել այդ փաստաթղթին:

Այնուհետև, Չեչենական կոնգրեսի գործադիր մարմիններում ղայփարի էր գալիս սկզբից այս անգամ արդեն յարդար կոմունիստների և ազգային առաջնորդների միջև: Վերջիններս բռնկվող ազգային զարթոնքը, կարողացան «հարթել» այդ պայքարում և ձևավորել Չեչեն ժողովրդի համազգային կոնգրեսի (ՉԺՀԿ) գործադիր մարմինը, ուր մի նոր, վերնախավային խումբ:

1991-ի հունիսին կայացավ համագումարի երկրորդ փուլը, որտեղ և ստեղծվեց «Ինքնուրույն Չեչնիայի Հանրապետություն»: Օգոստոսյան պուտչի ժամանակ ՉԺՀԿ-ը, որը ժողովրդավարական փոփոխությունների ճանաչված էր և ունեցել էր հասցեակներ, որոնց շարքում Մոսկվա ժողովրդական ուժերին աջակցող էր նրա նպատակով: Դա խաղախական էր եղած ներքին բռնության «կարմիր Զավգաևից» (այն ժամանակ ԽՄԿԿ Չեչենա-Ինգուշական մարզկոմի առաջին քարտուղար) ազատվելու համար: Դոկու Զավգաևը, որը օգտագործում այդ օրերին վճռական լինելով փոխարեն ընդդեմ ձեռնարկած կեցվածք, փոխ-

ճեց դիմակայել այդ ալիքին «Չեչնիայում արտակարգ խավիճակ» հայտարարելու եղանակով: Դա նրան բնականաբար չհաջողվեց (ուսանողների դասավորվածություն էր), և զինվոր դեռ այս հարցում, բաց անձնային, գեներալ Ասլախանովի էր: Այդ ժամանակ նա ղեկավարում էր ՌԴ խորհրդարանի «Համագործություն ընդդեմ հանցանքի կանխման», և նրա իրավասությունը տարածվում է ՌԴ ուժային ողջ կառույցների վրա: Նա անձամբ սեպտեմբերի 5-ին ընդունեց Զավգաևի հրաժարականը: Տասն օր անց, 1991-ի սեպտեմբերի 15-ին Գրոզնի է ժամանում ՌԴ ԳԽ նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը, որը և իրականացնում է Չեչենա-Ինգուշական Հանրապետության խորհրդարանի ցրումը: Այդ արարողությունը զուգորդվում էր բազմահազար ցուցարարների ցնծագին ճիչերով, ինչը, կոմունիստ ղեկավարների նկատմամբ տարած հաղթանակի խորհրդանիշն էր: Խասբուլատովը, այնուհետև, անցավ այսպես կոչված ժամանակավոր Գերագույն խորհրդի ձևավորմանը, որի անդամ դարձան նրա ազգակիցները, բարեկամները և կողմնակիցները: Խասբուլատովն, ի դեպ, չմոռացավ ընդհանրապես հայտնել նաև Ջոհար Դուդաևին և մասնագետ ծառայությունների ղեկավար (նա իր զինվոր մինչև վերջ եղավ ժողովրդավարների կողմն) նոր կոչում խոստացավ:

Եվ այն ժամանակ, երբ կարծես Խասբուլատովն էր տնօրինում Չեչնիայի քաղաքական խավիճակը, «գործի անցավ» Բորիս Ելցինի շրջապատը: ԳԿՉԿ-ի տապալումից հետո այդ շրջապատը ծրագրում էր [illegible]

յը և գեներալ Ասլախանովը: Նրանք իրենց հերթին հակառակ են Բուրբուլիսի վկայությունները: Գործերի նման ընթացքից գայթակղված, ՌԴ ԱԺ խոսնակը իր ժամանակավոր Գերագույն խորհրդի հետ կազմակերպում է հանրաքվե ընդդեմ առաջիկա ընտրությունների անցկացման ժամկետի (նշանակված 1991-ի հոկտեմբերի 27-ին): Նա ծրագրում էր մինչև նոյեմբերի 17-ը ձերբակալել Դուդաևին, Յանդարբիևին, Ուդուգովին և «արկածախնդրության այլ տարրերի»: Այդուամենայնիվ, ընտրությունները կայացան հենց հոկտեմբերի 27-ին և Ջոհար Դուդաևն ընտրվեց հանրապետության նախագահ:

Ջոհար Դուդաևին աջակցեց իր ժամ Շամիլի ավերը: Գեներալն ունեց իր հաջողությունը, և որչափ Ռուսաստանը օգտագործեց նրան ընդդեմ Խասբուլատովի, նույնչափ և Դուդաևը օգտագործեց ռուսաստանյան «ծառայությունները» նոր Շամիլ դառնալու համար: Նույն այդ ժամանակ Չեչնիան և Ինգուշեթիան կարողացան ձեռք բերել առանձին քաղաքական սուբյեկտների կարգավիճակ, ինչը և հնարավորություն տվեց նորընտիր նախագահին ավելի «հանգիստ» ղեկավարել չեչենների պայքարը լիակատար անկախություն ապահովելու նպատակով: 1992-ի մարտի 12-ին ընդունվեց Չեչնիայի Հանրապետության սահմանադրությունը, որով և հանրապետությունը հռչակվեց «լիիվ անկախ»: Մեկուկես տարի անց, ինչպես հայտնի է, ՌԴ-ն էլ իր հերթին ընդունեց նոր սահմանադրություն, որով Չեչնիան ստանում էր ինքնավարության կարգավիճակ ՌԴ կազմում: Բանակցությունը դադարեց [illegible] 1994-ի դեկտեմբերի 29-ին Բ. Ելցինը ՌԴ Անվտանգության խորհրդի նիստում ընդունեց որոշում. «ՊՆ և ՆԳՆ ուժերի օգտագործման մասին [illegible] սահմանադրական կարգի հաստատման նպատակով»: Այսպես սկսվեց պատերազմը, իսկ դեկտեմբերի 12-ը կամա թե ակամա Չեչնիայի համար դարձավ պատերազմի խորհրդանիշ:

ԲԱՐ-ՌԵՍՏՈՐԱՆ

ԵԿԵՔ ԵՎ ՀԱՄՏԵՍԵՔ ԾՈՎԱՅԻՆ ՈՒՏԵՍՏՆԵՐ ԵՎ ՈՉ ՄԻԱՅՆ...

ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾԻ 46, ՀԵՌ.՝ 55-79-82

ԱՇԽԱՏՈՒՄ Է 11⁰⁰-24⁰⁰

ԲՐԱԲԻՈՆ ՖԼՈՐԱ ՍԵՐՎԻՍԸ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԾԱՂԻԿՆԵՐ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԳՆԵՐՈՎ.

մեխակ	80-160 դրամ
վարդ	300-900 դրամ
քրիզանթեմ	400-700 դրամ
իրիս կակաչ	300 դրամ
հերբերա	500-700 դրամ
խոլորձ (орхидея)	1 ծաղիկը 600 դրամ
Անթուրիում, շուշան, ստրելիցիա և այլ էկզոտիկ ծաղիկներ	1200-ից 2800 դրամ

Մեծածախ առևտրի համար զեղչ՝ 30 տոկոսով:

ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ ԾԱՂԻԿՆԵՐ, ԲԱՐՁՐԱՐՎԵՍՏ ԿՈՄՊՈԶԻՑԻԱՆԵՐ, ՇՈՒՐՋՕՐՅԱ ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ.
ԱՅՍ ԲՈԼՈՐԸ ՍՊԱՍՎՈՒՄ Է ՁԵԶ
«ԲՐԱԲԻՈՆ ԷԼԻՏԱ ՍԵՐՎԻՍՈՒՄ»:

X E R O X

Ընդունվում են պատվերներ 1 հատը 17 դրամ:
Մեծաքանակ պատվերների դեպքում գինը՝ զեղչով:
ՀԱՍՑԵՆ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ 21/1, ՀԵՌ. 237176

«ԱՅԱՔՍ»

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է ԱՄԱՆՈՐՅԱ ՏՈՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԻՊՐՈՍ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 21-ԻՑ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 4-Ը ԵՎ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՑ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 4-Ը

**** հյուրանոցներ բոլոր հարմարություններով
Հռաշալի Միջերկրական ծովափի
հանելի ժամանց բոլոր տարիքների համար

ԱՄԵՆ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ «ԱՅԱՔՍ»-Ը ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է

ՀԱԼԵՊ-ԲԵՅՐՈՒԹ

7-օրյա համգիստ ուղեկցությամբ կազմակերպված բարձրակարգ հյուրանոցներով, սնունդ 2 անգամ

Ֆիրման ձեզ ցանկանում է հաճելի ժամանց և շռայլ գնումներ

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ. 538845, 531573

ALLIANCE Co. Ltd.

ԱԼԻԱՆՍ ՍՊԸ

«Ալիանս» ՍՊԸ-ը արդյունաբերական ձեռնարկություններին, կազմակերպություններին, հիմնարկներին և ֆիզիկական անձանց առաջարկում է իր ծառայությունը, շինարարական աղյուսագործական արտադրատեսակները մատչելի գներով վաճառել ներմուծված ապրանքները.

№	Անվանումը	Չափի միավորը	Վաճառքի գինը (դրամ)
1.	Պոլիէֆիր ԼԱՔ հա. 1040 իր կոմպոնենտներով (համապատասխանում է ռուսական ստանդարտին)	15 կգ բալոն	18252
		1 կգ	500
2.	Ալիֆատային խեժ	գալոն	5050
3.	Պարկեշի լաք (լուծիչով)	210 կգ	950
4.	Դեբուբիլֆտալատ (ԲԱՍՖ-գերմանական ֆիրմա)	(մետաղյա տակառ)	750
		1 կգ	85
5.	Պերխլորէթիլեն	1 կգ	750
6.	Չյութ № 4	(155 կգ) 1 կգ	1800
7.	Ացետոն 99,98 տոկոս	գալոն	20000
8.	Պաշի ջրաներկ «Կավե»	20 կգ	5050
9.	Սինթետիկ ներկ, սպիտակ	գալոն	1435
10.	Սինթետիկ ներկ, սպիտակ	կվարտա	1600
11.	Սինթետիկ ներկ, սպիտակ	կվարտա	2175
12.	Նիտրո ներկ (սև, սպիտակ)	գալոն	
13.	Անտիֆրիզ		1750
14.	Նիտրո ներկ, կանաչ, կարմիր, կապույտ, դեղին	կվարտա	66100
15.	Պատուհան պլաստմասսայից	1 հատ	
16.	Օֆսեթ (կավճապատ) 84 սմ լայն. 68 գր/մ	1 տ	1290 ԱՄՆ դոլար
17.	Ֆաներա	1,20-2,40 հաստութ. 16մմ	11750
18.	Ֆախի թուղթ		1140

Հասցե՝ Տպագրիչների 9, բն. 36
Հեռ.՝ 52.16.00, 58.98.49, 52.93.90 Ֆաքս 56-51-02, AT&T 151-718

[illegible] 13.12.1996 [illegible] 75 [illegible]